

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **196** (2009-2010) – Nr. 5
ingediend op 2 februari 2010 (2009-2010)

Beleidsnota

Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

2009-2014

Verslag

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door mevrouw Linda Vissers

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jos De Meyer.

Vaste leden:

de heren Lode Ceysens, Jos De Meyer, mevrouw Tinne Rombouts, de heer Jan Verfaillie;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, de heer Stefaan Sintobin, mevrouw Linda Vissers;
de heer Karlos Callens, mevrouw Lydia Peeters;
de heer John Crombez, mevrouw Els Robeyns;
de heer Mark Demesmaeker, mevrouw Tine Eerlingen;
de heer Marc Vanden Bussche;
de heer Dirk Peeters.

Plaatsvervangers:

de heren Robrecht Bothuyne, Jan Durnez, Marc Van de Vijver, Johan Verstreken;
de heren Pieter Huybrechts, Chris Janssens, mevrouw Marleen Van den Eynde;
de heer Bart Tommelein, mevrouw Mercedes Van Volcem;
de heren Marcel Logist, Bart Martens;
de heren Matthias Diependaele, Jan Peumans;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Hermes Sanctorum.

Stukken in het dossier:

- 196** (2009-2010) – Nr. 1: Beleidsnota
– Nr. 2 t.e.m. 4: Met redenen omklede moties

INHOUD

I.	Toelichting	6
1.	Inleidende beschouwing	6
2.	Landbouw	6
2.1.	De crisis bestrijden	7
2.2.	Hervorming Europees landbouwbeleid	7
2.3.	Aandachtspunten op Vlaams niveau	8
3.	Visserij	12
4.	Plattelandsbeleid	13
II.	Bespreking	13
1.	Landbouw	13
1.1.	Algemene beschouwingen	13
1.2.	Prijsvorming en transparantie	15
1.3.	Landbouwareaal	16
1.4.	Bedrijfszetels en schaalgrootte	17
1.5.	Biolandbouw	18
1.6.	Bio-energie	18
1.7.	VLAM	19
1.8.	Schoolfruit en -melk	20
1.9.	Verzekering natuurrampen	21
1.10.	VLIF	21
1.11.	Innovatie	23
1.12.	Zorgboerderijen	23
1.13.	Zones voor glastuinbouw	23
1.14.	Resolutie bijenteelt	24
1.15.	Paardenhouderij	25
1.16.	Streekproducten	25
1.17.	Agrobusinesscomplex	25
1.18.	Europees landbouwbeleid	25
1.19.	Wereldmarkt	26
1.20.	Genetisch gewijzigde organismen (ggo's)	27
1.21.	Administratieve vereenvoudiging	27
1.22.	ILVO	27
1.23.	Landbouwimpactstudie en landbouweffectenrapport	28

1.24. Gewasbescherming	28
1.25. Dierenwelzijn	28
1.26. Opleiding en vorming	28
1.27. Boeren op een Kruispunt	29
1.28. Biodiversiteit	29
1.29. Landschap en natuur	29
1.30. Klimaat	30
1.31. Mest	30
1.32. Vergunningen	30
2. Visserij	31
2.1. Algemene beschouwingen	31
2.2. Gemeenschappelijk Visserijbeleid	32
2.3. Duurzame visserij	32
2.4. Visserijonderzoek	33
2.5. Aquacultuur	33
2.6. Samenwerking vismijnen	34
2.7. Promotie	34
2.8. Vloot	34
2.9. Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquacultuur- sector	34
2.10. Beeldvorming en opleiding	34
2.11. Quota	35
2.12. Afval op zee	35
3. Plattelandsbeleid	35
3.1. Algemene beschouwingen	35
3.2. Ruilverkavelingen	37
3.3. Beheersovereenkomsten	37
3.4. Bestuurskracht plattelandsgemeenten	37
3.5. IPO	38
3.6. Ondersteuning projecten	39
3.7. Leefbaarheid platteland	40
3.8. Plattelandsfonds	41
3.9. Waterbeleid	42
3.10. Dorpsleven	42
3.11. Verdoken armoede	43
3.12. Mobiliteit	43
3.13. Stad versus platteland	44

3.14. Landbouw en natuur	44
3.15. Familiale landbouw	45
3.16. Plattelandsscholen	45
III. Met redenen omklede moties.....	46

Op 18 november en 9 december 2009 en op 6 en 20 januari 2010 besprak de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid de beleidsnota Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid 2009-2014, ingediend door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid.

I. TOELICHTING

De heer *Joris Relaes*, kabinetschef Landbouw, geeft toelichting bij de beleidsnota Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid, namens de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid.

1. Inleidende beschouwing

We worden geconfronteerd met een strak budgettair kader, vooral de eerste twee jaar van de legislatuur. In de beleidsnota wordt dan ook vooral ingezet op het uitdiepen van een aantal bestaande maatregelen, de efficiëntere aanwending van de beschikbare middelen en een beperkt aantal nieuwe initiatieven.

2. Landbouw

In de beleidsnota wordt uitvoerig de toestand in de land- en tuinbouw beschreven. De hele agrovoedingsketen – het geheel van land- en tuinbouwbedrijven, verwerkende en handelsbedrijven inzake voedingsproducten – doet het in Vlaanderen eigenlijk nog heel goed.

Er zijn 45.500 btw-plichtige bedrijven, dat is 11 percent van het aantal actieve bedrijven in Vlaanderen. Er zijn op dit moment 30.666 bedrijven in de land- en tuinbouwsector zelf. Alle bedrijven in de keten realiseren samen een omzet van 48,5 miljard euro, stellen 103.000 werknemers te werk en zorgen voor 10,6 percent van de Belgische uitvoerwaarde. Hierbij valt aan te stippen dat 75 tot 80 percent van de Belgische uitvoerwaarde gerealiseerd wordt door Vlaanderen. De agrovoedingsketen in Vlaanderen realiseert ook een handelsoverschot van 3,5 miljard euro.

Een pijnpunt is wel dat de onderste schakel van die keten, de land- en tuinbouwbedrijven zelf, het niet gemakkelijk hebben. Zij krijgen de lagere prijzen op de Europese en de wereldmarkt te verwerken. Binnen de agrovoedingsketen moet er voldoende aandacht zijn voor de producenten.

We gaan ervan uit dat de huidige crisis in hoofdzaak een conjuncturele crisis is en geen structurele. De nood om de groeiende wereldbevolking te kunnen voeden en de toegenomen koopkracht in de wereld blijven een belangrijke motor voor de afname van voedingsproducten. Er komen elk jaar 80 miljoen mensen bij op onze aarde, dus we staan voor gigantische uitdagingen inzake voedselproductie. Daarnaast worden ook landbouwgewassen ingeschakeld voor de energieproductie. Dat zorgt ervoor dat de fundamentele positieve factoren blijven.

In de beleidsnota wordt landbouw ook bekeken in relatie met de omgeving, vooral leefmilieu. Sinds 2000 is de milieudruk van landbouw sterk afgenomen. De verzurende emissie is gedaald met 28 percent, de vermestende emissie met 67 percent, de broeikasgasemissie met 13 percent en de emissie van fijn stof met 10 percent. Domeinen waarvoor niet voldoende vooruitgang wordt geboekt en waar dus een tandje moet worden bijgestoken, zijn de erosieproblematiek en de druk op het waterleven door gewasbeschermingsmiddelen. Sinds 2000 hebben we spectaculaire verbeteringen gezien op dit vlak, maar dit is afgevlakt

en stilgevallen. Dat is dus een belangrijk aandachtspunt in de beleidsnota, ook in het licht van nieuwe Europese richtlijnen.

2.1. De crisis bestrijden

De maatregelen die in de beleidsnota worden voorgesteld, richten zich in eerste instantie op het bestrijden van de crisis. Het is zaak om de land- en tuinbouwers te helpen om deze periode te overbruggen. We hebben vooral getracht om een aantal betalingen te vervroegen. Voor het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) en de agromilieumaatregelen is dat gebeurd. In totaal gaat het om ongeveer 23 miljoen euro.

De Europese premies konden ook versneld uitbetaald worden. Dat is gebeurd op 16 oktober met de toeslagrechten en de zoogkoeienpremies. Hier was een bedrag mee gemoeid van 174 miljoen euro. Dat is geen eenvoudige klus, want er moeten heel wat controles voor verricht worden op de bedrijven vooraleer uitbetaald kan worden. Maar de administratie is daarin geslaagd.

Daarnaast waren er overbruggingskredieten, uitstel van aflossing en kredietherschikkingen. Op dit moment loopt het gesprek met de landbouworganisaties over de manier waarop de op Europees niveau nieuw gecreëerde mogelijkheid om de ‘de minimis’-steun – steun die niet moet worden aangemeld bij Europa – op te trekken tot 15.000 euro per bedrijf, concreet wordt ingevuld.

Al die maatregelen passen in de doelstelling om liquiditeiten ter beschikking te stellen om bedrijven te helpen de moeilijke periode te overbruggen.

Op Europees niveau wordt gepleit voor restituties, interventie en private opslag. De middelen van het Economisch Herstelprogramma zijn opgenomen in het programma voor plattelandontwikkeling (PDPO). Er is een specifiek Herstelprogramma Zuivel toegezegd door Europa, waarvan ongeveer 4 miljoen euro voor Vlaanderen is bestemd. De Europese goedkeuringsprocedure is nog niet afgerond, dus het is nog niet duidelijk waarvoor de middelen precies gebruikt kunnen worden. Op Europees niveau is een ‘high level group’ opgericht om de hervorming van het zuivelbeleid na 2014 voor te bereiden. De Vlaamse administratie neemt daar zeer actief aan deel en informeert de sector.

Voor de zuivelsector merken we de eerste tekenen van herstel. We vinden het jammer dat er op Europees niveau voor andere sectoren heel wat minder aandacht is. Daarom zal de minister tijdens de Raad Landbouw en Visserij opnieuw pleiten voor maatregelen voor de varkenssector.

Ook het federale niveau wordt geactiveerd. Dankzij een gezamenlijke actie van de Vlaamse en Waalse minister worden federaal een aantal fiscale maatregelen genomen ten gunste van de landbouwsector, voor in totaal 20 miljoen euro. Het is een toezegging voor de volgende drie jaar, met de defiscalisering van de VLIF-premies als belangrijkste element. Er is een totale defiscalisering van de steun in de personenbelasting en in de vennootschapsbelasting blijft een heffing van 5 percent overeind. Voor bedrijfstoelagen en zoogkoeienpremies wordt de fiscaliteit verlaagd van 16,5 naar 12,5 percent. Er is op federaal niveau ook een aanvullend exportverzekeringensysteem tot stand gekomen, het zogenaamde Belgacap, dat bedrijven moet helpen die een verzekering willen afsluiten om hun exportkredieten te waarborgen.

2.2. Hervorming Europees landbouwbeleid

Het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie in de tweede helft van 2010 zou wel eens een belangrijk moment kunnen worden, omdat de Europese Commissie op dit moment werkt aan een visie voor het landbouwbeleid na 2013. Het Europese beleid en de begroting inzake landbouw lopen tot 2013.

Ook de Vlaamse landbouwadministratie bereidt zich intens voor op de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). Tegen begin 2010 zou een visie afgewerkt worden, waarover overleg georganiseerd zal worden met de ‘stakeholders’.

Het is de planning dat een Europese visie in juni 2010 wordt voorgesteld. Het is de bedoeling om tijdens het Europees voorzitterschap een internationaal symposium te organiseren en belangrijke stakeholders op Europees niveau te laten reageren op de Europese visie. In 2011 zal de discussie worden voortgezet, om in 2012 tot beslissingen te komen. De beschikbare middelen zullen natuurlijk een belangrijke invloed hebben op wat mogelijk is inzake landbouwbeleid na 2013.

Vlaanderen pleit sterk voor het overeind houden van het Europees landbouwmodel, dat is een landbouw met een familiale dimensie, met aandacht voor de manier waarop het product tot stand komt en die rekening houdt met de omgeving. In de Verenigde Staten zijn er bedrijven met 50.000 of 100.000 runderen en telt een melkveebedrijf al snel 2000 melkkoeien, is het toegelaten om hormonen te gebruiken om rundvlees te produceren en kunnen kippen die eventueel besmet zouden zijn met salmonella met chloor behandeld worden. Het eindproduct verschilt in wezen niet, maar de manier waarop het wordt geproduceerd is totaal anders. In Europa heeft men ook veel aandacht voor leefmilieu-, voedselveiligheids- en dierenwelzijnsparameters, maar in andere landen in de wereld speelt dat veel minder.

Als in het kader van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) discussies worden gevoerd, komen vragen in verband met milieu, dierenwelzijn en voedselveiligheid niet altijd aan de orde, omdat het op wereldniveau geen punt van discussie is. Europa is bijvoorbeeld al meerdere keren veroordeeld voor het niet toelaten van met hormonen behandeld rundvlees. Dat om te illustreren dat het op wereldniveau niet evident is om het Europees landbouwmodel te verdedigen.

Aan de Europese landbouwers wordt gevraagd om rekening te houden met heel wat voorwaarden, maar ze moeten wel concurreren met producenten die daar geen rekening mee moeten houden. De steun die aan de land- en tuinbouw wordt gegeven, zoals toeslagrechten en zoogkoeienpremies, is een manier om de landbouw te vergoeden voor al die extra voorwaarden en de concurrentienadelen wat te verzachten.

Er zijn een aantal Europese landen, bijvoorbeeld de Scandinavische landen en het Verenigd Koninkrijk, die voorstander zijn van het helemaal vrijmaken van de landbouwmarkten en minder het Europees landbouwmodel aankleven, maar de discussie daarover moet de volgende maanden nog gevoerd worden.

Als het Verdrag van Lissabon definitief van kracht wordt op 1 december 2009, verandert er iets heel belangrijk voor het nemen van beslissingen over landbouwdossiers. Tot nu toe werden de beslissingen genomen door de ministers van Landbouw van de lidstaten, zonder dat het Europees Parlement mee kon beslissen. Vanaf 1 december zal het Europees Parlement, zoals voor veel andere beleidsdomeinen al het geval is, mee beslissen over nieuwe richtlijnen en verordeningen, wat wellicht voor vertragingen in de besluitvorming zal zorgen. Er moet dan een consensus gezocht worden tussen het Europees Parlement en de Europese landbouwraad, want landbouw valt dan ook onder de codecisieprocedure.

Door de administratie wordt een brochure voorbereid om alles op een rijtje te zetten.

2.3. *Aandachtspunten op Vlaams niveau*

Voor het VLIF, het belangrijkste instrument binnen het beleidsdomein, wordt vooral ingezet op innovatie en verduurzaming. Op geregelde tijdstippen zullen bijsturingen van de

regelgeving gebeuren om op nieuwe noden in te spelen. De voorbije jaren ging het bijvoorbeeld over warmtekrachtkoppeling in de glastuinbouwsector. In het kader van het VLIF wordt ook de vennootschapsvorming aangemoedigd.

De verwachte impact van investeringen in het kader van het VLIF moet beter aantoonbaar en meetbaar worden. Bij de investeringen ondersteund door het VLIF gaat er heel veel aandacht naar leefmilieu, dierenwelzijn en voedselveiligheid.

De verhoging van de steun voor jongeren is door Europa mogelijk gemaakt en daar willen we op inspelen, want het is belangrijk dat de instroom van jongeren in de land- en tuinbouwsector voldoende groot blijft.

Voor 2010 zijn extra middelen voor het VLIF ingeschreven. In het verleden gebeurde dat ook, maar toen gebeurde het door het schrappen van vastleggingen uit het verleden en eenmalig. Nu wordt de begroting van het VLIF recurrent met 12 miljoen euro verhoogd vanaf 2010. De regering is van mening dat ook in tijden van crisis geïnvesteerd moet worden. Daarenboven is er een eenmalige extra input in 2010, zodat dan 15,5 miljoen euro extra ingezet kan worden voor het VLIF.

In de opmerkingen van het Rekenhof staat dat die 15,5 miljoen euro niet volledig wordt teruggevonden in de begroting. De heer Relaes stelt dat ook het VLIF onderhevig is aan de lineaire besparingen. Alle basisallocaties werden verminderd en voor het VLIF is er daarna 15,5 miljoen euro bovenop gekomen. Netto is het dus iets minder dan 15,5 miljoen euro.

Ook de re-engineering van de informaticatoepassing van het VLIF staat op het programma. De oude toepassing wordt performanter gemaakt, waardoor de doorlooptijd van de dossiers sterk beperkt kan worden. Via het geïntegreerd beheers- en controlesysteem (GBCS) beschikt de administratie al over heel wat informatie, dus wordt onderzocht of de informatie die in het kader van het VLIF wordt opgevraagd kan beperkt worden. Dat moet zorgen voor een sterke administratieve vereenvoudiging, met een kortere doorlooptijd van de dossiers en een beperking van het werk voor de landbouwer als doelstelling.

Een nieuwe maatregel, waar ook Europa sterk op aanstuurt, is het meer ingang doen vinden van risicobeheer in de land- en tuinbouw. In de vorige legislatuur werd een taskforce risicobeheer opgericht, waar verzekeringsmaatschappijen en landbouworganisaties samen nadenken om risicobeheer te introduceren. Het voorbereidende werk vordert goed, dus heeft de administratie de opdracht gekregen om een vergoedingensysteem uit te werken om verzekeringspremies in de land- en tuinbouw mee te ondersteunen. Dat zal gebeuren vanaf 2011, in eerste instantie met middelen van niet gebruikte toeslagrechten.

In totaal wordt jaarlijks 233 miljoen euro Europese middelen ingezet in de land- en tuinbouw via de eerste pijler. Maar niet alle landbouwers maken daar gebruik van, dus blijven er middelen ongebruikt. We lobbyen al een paar jaar bij Europa om de niet gebruikte middelen, die wel ingeschreven zijn in de Europese begroting, toch te kunnen gebruiken. Dat is nu toegelaten. Die middelen gaan we gebruiken om de verzekeringspremies voor een deel te vergoeden vanaf 2011.

Het wordt wachten op de resultaten van een eerstvolgende regionaliseringsronde, maar we bereiden ons al voor op het Landbouwrampenfonds. Dat zat in het eerste pakket dat ter sprake kwam op federaal niveau. Europa zegt dat er een verzekeringssysteem moet zijn en boeren zich voor een deel moeten verzekeren. Als dat niet gebeurt, kunnen er geen tussenkomsten meer zijn vanuit het Landbouwrampenfonds. De voorbereidingen voor een Vlaams Landbouwrampenfonds gaan voort.

Het Actieplan Ondernemerschap in Land- en Tuinbouw is een ander belangrijk punt. De banden tussen de beleidsdomeinen Economie en Landbouw en Visserij worden aangehaald. Deze operatie gebeurt op basis van vaststellingen uit het landbouwmonitoringsnetwerk. In dat netwerk zitten 700 boekhoudingen van landbouwbedrijven, een representatief staal van de sector. Het geërfde federale systeem werd geïnformatiseerd en wordt nu steeds meer een beleidsinstrument. We stellen vast dat het verschil in prestaties tussen gelijkaardige bedrijven enorm groot is, zowel op economisch als technisch vlak. Dat was vroeger ook zo, maar het neemt zelfs nog toe. De capaciteiten van de bedrijfsleider zijn dus in zeer sterke mate bepalend voor het bedrijf. Er kan dus nog heel wat winst worden geboekt door de versterking van het ondernemerschap in de land- en tuinbouw. Daarom wordt een zeer intense actie ondernomen, waarvan het zwaartepunt ligt in 2010-2011. Via opleidingen, voorlichting en een communicatiecampagne zullen we aandacht vragen voor het ondernemerschap.

De instrumenten van Economie en Landbouw worden ook beter op elkaar afgestemd. Er zal een screening gebeuren van de instrumenten van het beleidsdomein Economie die nog niet van toepassing zijn voor land- en tuinbouw. Zo zal de Winwinlening uitgebreid worden voor land- en tuinbouw. Binnen de administratie wordt ook een aanspreekpunt voor bedrijfsovernames gecreëerd, om geïnteresseerden beter te begeleiden.

Ook voor onderzoek en ontwikkeling worden de inspanningen versterkt. Het witboek Landbouwonderzoek wordt verder uitgevoerd en de modernisering van de infrastructuur van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) wordt voortgezet. Begin 2010 kan de bouw van de nieuwe serre beginnen, ook de stallen worden gemoderniseerd en de proeffabriek wordt vernieuwd en uitgebreid. Vóór de regionalisering gebeurden nog weinig investeringen in ILVO door het federale niveau, dus moet nu een zekere achterstand ingehaald worden.

Ook de werking van de praktijkcentra zal versterkt worden, met aandacht voor de energieproblematiek en gewasbescherming.

We gaan ook werken aan een grotere aanvaarding van teelten met genetisch gewijzigde organismen (ggo's). Die teelten zijn op Europees niveau toegelaten, nadat ze een hele erkenningsprocedure hebben doorlopen en waarbij wordt nagegaan of er geen problemen zijn voor het leefmilieu en de voedselveiligheid. Wat op Europees niveau wordt toegelaten, moet ook in Vlaanderen toegepast kunnen worden. Het Co-existentiedecreet is er. Dus in theorie kunnen ggo-teelten worden ingezaaid in Vlaanderen. Dat zal niet onmiddellijk gebeuren, want er zijn nog niet veel rassen voorradig die geschikt zijn voor de teeltomstandigheden in Vlaanderen.

Technologieoverdracht naar ontwikkelingslanden is een ander aandachtspunt. Op de top van de Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) rees de vraag om meer te investeren in landbouw in ontwikkelingslanden. Dat zal vanuit Vlaanderen gebeuren in samenspraak met het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking (VAIS), om kennis en technologie over te dragen.

Inzake vorming en voorlichting is het aanmoedigen van managementvaardigheden een van de aandachtspunten. Dat sluit aan bij het Actieplan Ondernemerschap. Andere aandachtspunten zijn e-learningssystemen – moderne vormen van naschools onderwijs –, de afstemming van de werking van ILVO, de praktijkcentra en voorlichtingsdiensten; het intenser gebruikmaken van het landbouwmonitoringsnetwerk; de opmaak van een jaarlijks voorlichtingsplan door de administratie, om ervoor te zorgen dat alle initiatieven op elkaar zijn afgestemd en het evalueren en bijsturen van het bedrijfsadviessysteem (BAS).

De sociale maatregelen worden gevrijwaard van besparingen. Boeren op een Kruispunt vzw heeft ondertussen al 600 oproepen gekregen. Op dit moment zijn er een 200-tal bedrij-

ven in begeleiding. De zorgboerderijen zitten ook in de lift. Er zijn al 400 zorgboerderijen erkend, een ongelooflijk succes. Het is de bedoeling om dit idee ook meer ingang te doen vinden op Europees niveau en er Europese middelen voor te krijgen. Omwille van een juridische kronkel is Europese cofinanciering hiervoor niet mogelijk. Dat euvel verhelpen zal dan ook een aandachtspunt zijn voor het Europees voorzitterschap.

Over de prijsvormingsproblematiek werd onlangs een analyse van de administratie voorgesteld. Aandacht gaat vooral naar de producent zelf en de transparantie van de prijsvorming. Op federaal niveau wordt gekeken hoe de prijsvorming tot stand komt en wat de verhoudingen zijn tussen de verschillende onderdelen van de voedingskolom: producenten, verwerkers, handelaars en distributie. In Vlaanderen is vooral aandacht voor de manier waarop de prijs tot stand komt voor de producent en hoe de transparantie verbeterd kan worden.

De administratie gaat de informatie, bijvoorbeeld vanuit Europese beheerscomités, veel sneller ter beschikking stellen van de bedrijven in de sector, zodat er in de bedrijfsvoering mee rekening kan worden gehouden.

Er is ook intens overleg tussen de landbouwsector, de verwerkende industrie en de distributiesector. Als er ondersteuning nodig is – wat bijvoorbeeld in de zuivelsector het geval is geweest – zal de administratie haar verantwoordelijkheid opnemen.

Het versterken van de exportpositie staat uitdrukkelijk in het regeerakkoord. Samen met het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) wordt meer ingezet op de exportmarkten. Er wordt een kenniscentrum inzake de exportmarkten opgestart, met de bedoeling om het netwerk van Flanders Investment & Trade (F.I.T.) te ondersteunen en informatie te bezorgen over land- en tuinbouw. We gaan niet in de plaats treden van F.I.T. en geen mensen van VLAM naar het buitenland sturen, maar we proberen het netwerk van F.I.T. optimaal te gebruiken.

Inzake biologische landbouw gaan we verder op het elan van de vorige legislatuur. Het Strategisch Plan Biologische Landbouw 2008-2012 wordt verder opgevolgd via jaarplannen. In samenspraak met de sector gaat de aandacht in eerste instantie naar het aantrekken van nieuwe bioboeren. Het blijft moeilijk om in Vlaanderen landbouwers te overtuigen om het risico te nemen om over te schakelen naar biolandbouw. Er is voldoende vraag, want we moeten heel wat bioproducten uit het buitenland invoeren. Het praktijkonderzoek biolandbouw wordt versterkt, want bij heel wat landbouwers rijzen vragen en is er een gebrek aan knowhow.

De werking inzake hoeve- en streekproducten en seizoensgebonden producten wordt versterkt. De minister heeft onlangs het steunpunt opgestart. Groepen van producenten die voor een bepaald product een erkenning willen verwerven op Europees niveau zullen ondersteund worden, want het zijn lange procedures. Als er een Europees erkend kwaliteitslabel is, zullen de producenten ondersteund worden om promotie te voeren. Dat is een nieuwe maatregel in het kader van PDPO. We willen hoeveproducten ook introduceren in buurtwinkels op het platteland, om ook de buurtwinkels een extra duwtje in de rug te geven.

We kunnen in deze beleidsnota niet sterk ingaan op de relatie tussen landbouw en milieu of tussen landbouw en ruimte. Maar omdat ruimte zo belangrijk is voor landbouw worden toch een aantal aandachtspunten vermeld. Rechtszekerheid bieden in de herbevestigde agrarische gebieden is een eerste punt. De vorige legislatuur werd hier heel wat werk aan besteed, dus dat moet bewaakt worden. De realisatie van de huidige taakstellingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) wat landbouw betreft is ook belangrijk. In ruimtelijke uitvoeringsplannen zal getracht worden om de 750.000 hectare te bereiken. Die

oppervlakte is er nog altijd voor landbouw, ofwel in de herbevestigde gebieden, ofwel op het gewestplan. Als er discussies gevoerd worden, moet landbouw voldoende in rekening worden gebracht.

Ook de eigen adviesverlening van het Departement Landbouw en Visserij zal grondig geëvalueerd worden. Er is een belangrijke adviesrol over ruimtelijke ordening, waar sterk rekening mee wordt gehouden, maar we mogen ook niet blind zijn voor de evoluties op het platteland en het wijzigend karakter van de landbouwbedrijven. Er moet rekening worden gehouden met natuurlijke evoluties op het platteland, nieuwe economische dragers, diversificatiemogelijkheden enzovoort. Een klassiek voorbeeld is hoevetoerisme, waarvoor het bedrijf wordt uitgebreid, maar op den duur is het geen landbouwbedrijf meer en rijst de vraag of verdere uitbreiding nog mogelijk is of niet.

Ook de verdere ontwikkeling van glastuinbouwbedrijvenzones komt aan bod. In de vorige legislatuur werden drie zones aangeduid: de regio rond Oudenburg, de regio rond Roeselare en de regio Kruishoutem-Deinze. Qua ruimtelijke ordening is daar de zaak rond. Voor enkele andere zones loopt de procedure inzake ruimtelijke ordening nog: de regio Hoogstraten, de regio Sint-Katelijne-Waver en de regio Beveren.

Het flankerend beleid zal ook verder uitgevoerd worden. Zoals in het regeerakkoord aangekondigd, zal het flankerend beleid, dat her en der al bestaat, maar zonder decretale verankering, nu verankerd worden. De Vlaamse Regering heeft de ambitie om bij belangrijke infrastructuurwerken de procedures te versnellen. Er is binnen de regering een akkoord om in dat kader het flankerend beleid mee decretaal te verankeren. Het principe is verworven, maar de uitvoering zal waarschijnlijk voor 2010 zijn.

Twee mogelijkheden die in de vorige legislatuur tot stand zijn gekomen, zullen ook uitgevoerd worden: kapitaalschade en gebruikersschade. Vanuit Landbouw werd voor gebruikersschade 380.000 euro ingeschreven voor 2010. De Vlaamse Landmaatschappij (VLM) voert uit, vandaar dat het geld bij het Mina-fonds staat ingeschreven. Kapitaalschade is vooral de verantwoordelijkheid van de minister van Ruimtelijke Ordening.

In het kader van administratieve vereenvoudiging staat de optimalisering van de uitwisseling van gegevens van de GBCS-databank voorop. Daar zijn nu ook de mestbankgegevens aan gekoppeld met de eenmalige perceelsregistratie. We gaan die gegevens ook ter beschikking stellen van andere organisaties, natuurlijk met respect voor de privacy. Eigenlijk is de NIS-telling, de zogenaamde 15 meitelling, overbodig, omdat er heel wat meer accurate informatie beschikbaar is, die bovendien sneller ter beschikking kan worden gesteld van de sector (NIS: Nationaal Instituut voor de Statistiek). Met de federale overheid lopen hierover gesprekken.

Verder is het de bedoeling om het gebruik van het e-loket te verhogen, de afstemming van de controles met VLM en het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) te verbeteren en is er aandacht voor de re-engineering van het VLIF.

3. Visserij

Voor Visserij staat er niet spectaculair veel nieuws op stapel. Er is de hervorming van het Europees Visserijbeleid vanaf 2012. De Europese Commissie heeft haar visie hierover al uitgebracht in het Groenboek.

Een van de grote discussies is de wetenschappelijke onderbouwing van de quota's. Daar zal actief aan meegewerkt worden.

Verder wordt het operationeel programma in het kader van het Europees Visserijfonds uitgevoerd, met nadruk op verduurzamen en het zoeken naar alternatieve, selectieve tech-

nieken. Ze hebben twee voordelen: ze zijn energiezuinig en milieuvriendelijker. Ook ILVO zal hier heel wat aandacht aan besteden.

De Vlaamse visserijsector is kwetsbaar, omdat nogal eenzijdig op twee vissoorten wordt gevisd: tong en schol. Het is de bedoeling om meer differentiatie te brengen door andere soorten te exploiteren en de mogelijkheden van aquacultuur verder uit te testen.

Het vermarkten van vis wordt verbeterd. De samenwerking tussen de vismijnen moet nadrukkelijker verbeterd worden en op het vlak van promotie en marketing zal VLAM de inspanningen voortzetten.

4. Plattelandsbeleid

Plattelandsbeleid zit niet binnen het beleidsdomein Landbouw en Visserij, maar wordt qua uitvoering beheerd door de VLM.

We proberen het plattelandsbeleidsplan verder uit te voeren, met aandacht voor het verder stimuleren van de lokale economie, versterken van de streekidentiteit, de aantrekkelijkheid als woon- en werkomgeving en het versterken van de bestuurskracht van de gemeenten.

Het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg (IPO) zal verder geoptimaliseerd worden. Meestal start het IPO met een aantal vrij concrete, goed afgelijnde thema's, maar als het in de werkgroepen komt, worden die thema's overladen met allerlei andere zaken. Hierdoor wordt het resultaat dat opnieuw naar het IPO gaat vaak minder concreet en vaak weinig bruikbaar. De eerste gesprekken over een andere aanpak zijn gestart.

Ook een aantal horizontale projectinitiatieven zullen ondersteund worden, bijvoorbeeld buurtwinkels. Ook gebiedsgerichte projecten, bijvoorbeeld De Merode en Schelde-Leie, zullen verder ondersteund worden.

Er worden ook kansen gegeven aan een aantal nieuwe socio-economische dragers op het platteland. De professionele paardenhouderij, met de verdere uitvoering van het actieplan, komt hier aan bod, naast hoevetoerisme, tuinaanleggers en landbouwloonwerkers. Het zijn activiteiten die nooit echt goed hun plaats vinden en waarvoor niet echt duidelijk is onder welke voorwaarden ze wel of niet in het agrarisch gebied kunnen. Deze boeiende, maar moeilijke discussie moet deze legislatuur tot een goed einde gebracht worden.

Voor de creatie van een Plattelandsfonds zal een decretaal initiatief genomen worden. De VLM heeft de opdracht gekregen om de voorbereidingen te starten. Daarbij is de vraag tot welke plattelandsgemeenten het Plattelandsfonds zich zal richten. Het was de bedoeling om het fonds nogal sterk te richten op de achtergestelde plattelandsgemeenten. Het zou ook een projectmatig fonds zijn, dus niet gelijkaardig aan het Gemeentefonds.

II. BESPREKING

1. Landbouw

1.1. Algemene beschouwingen

De heer *Karlos Callens* steunt het uitgangspunt van de beleidsnota om te streven naar een competitieve Vlaamse landbouw in een Europese en internationale context. De minister bewandelt een aantal goede beleidspistes inzake landbouw. Het beheersen van de landbouwcrisis was daarentegen niet altijd even succesvol.

Open Vld gelooft dat de land- en tuinbouw een toekomst heeft in Vlaanderen.

Voor de heer *Stefaan Sintobin* was 2009 een van de slechtste jaren in decennia. In de periode 2008-2009 werd de Vlaamse land- en tuinbouw getroffen door een van de ergste crisissen in vele jaren, waardoor heel wat land- en tuinbouwbedrijven in zware moeilijkheden kwamen. 2009 werd vooral gekenmerkt door een historisch laag globaal inkomen in de land- en tuinbouw. In 2008 was dat vooral te wijten aan de hoge kosten voor veevoeders, meststoffen en energie. In 2009 was vooral de prijsvorming ondermaats.

De heer Sintobin doet een oproep om met de commissie, over de partijgrenzen heen en in nauwe samenwerking met de minister-president en de landbouworganisaties, alles in het werk te stellen om de sector een leefbare toekomst te garanderen. De Vlaams Belangfractie zal hier de komende jaren constructief aan meewerken.

In een beleidsnota staat volgens de heer Sintobin altijd voor elk wat wils. Het gaat meestal om goede intenties, maar het is enkel met het gevoerde beleid dat een beleidsnota op zijn waarde beoordeeld kan worden.

Mevrouw *Els Robeyns* stelt dat in de beleidsnota een uitgebreid overzicht staat van allerlei belangrijke uitdagingen waar de landbouwsector mee geconfronteerd zal worden. De beleidsnota blijft over het algemeen wel vrij vaag, maar dat is waarschijnlijk typisch voor een beleidsnota. De beleidsbrieven zullen de komende jaren meer duidelijkheid geven.

De *minister-president* benadrukt dat de beleidsnota handelt over een periode van vijf jaar, maar jaarlijks volgen de beleidsbrieven, die het beleid zullen concretiseren.

De minister-president beklemtoont dat hij gelooft in de toekomst van de Vlaamse land- en tuinbouwsector. Er doen zich belangrijke evoluties voor. 2009 was een 'annus horribilis' en ook 2010 zal een moeilijk jaar zijn, maar we moeten erdoor.

De heer *Jos De Meyer* feliciteert de minister-president met zijn beleidsnota, waaruit niet enkel blijkt dat de administratie een bijzonder grondige kennis heeft van de problematieken, er worden ook een aantal belangrijke strategische keuzes gemaakt: het kwaliteitsbeleid dat een meerwaarde betekent voor de boer, de versterking van landbouwbedrijven in de keten, de noodzakelijke investeringen in technologie en innovatie, de ontwikkeling van instrumenten voor de risicobeheersing, het stimuleren van ondernemerschap, de uitvaardiging van eenduidige en eenvoudige regels en voldoende ruimte. Dat zijn zeven belangrijke strategische keuzes. Het is een sterk theoretisch kader voor de landbouwsector, dat de volgende jaren moet ingevuld worden.

We kampen met de zwaarste crisis sinds jaren. Het inkomen van de landbouwers is, na de sterke daling in 2008, opnieuw gedaald in 2009. In vergelijking met 2007 betekent dat een daling met ongeveer 50 percent. De eindproductiewaarde van de land- en tuinbouw is in 2009 ook gedaald met 9 percent, vervolgt de heer De Meyer.

De spreker stelt dat de minister-president er op Agribex nogmaals op gewezen heeft dat de fundamenteen voor de landbouw gezond blijven. Hij heeft gewezen op het herstelplan en de vervroegde uitbetaling van de premies, op de extra tijdelijke staatssteun, op de overbruggingskredieten met effectieve rentesubsidie, heeft gesteld dat de prijsvorming en -notering transparanter en eerlijker moet verlopen en dat de defiscalisering van de VLIF-steun op termijn een belangrijk element blijft.

De *minister-president* beklemtoont dat het heel belangrijk is dat het herstelplan ook is uitgevoerd: de overbruggingskredieten, een rentesubsidie gedurende drie jaar van drie percent en terugbetaling op vijf jaar. Ook landbouwers die langer dan vijftien jaar actief zijn, kunnen nu in aanmerking komen voor de waarborg. Het gaat nu om maximaal 90.000 euro. Alles wat is aangekondigd, is vanaf 1 januari 2010 ook in werking.

De heer *Bart Caron* haalt het boek van Geert Mak, 'Hoe God verdween uit Jorwerd', aan. Mak beschrijft hoe het dorp Jorwerd in 50 jaar als landbouwgemeenschap totaal veranderd is, onder invloed van de samenleving en de technologie. Het boek duidt op een fantastische manier hoe de landbouw in onze samenleving een impact kan hebben.

Ook het interview van de minister-president met het Vlaams infocentrum land- en tuinbouw (VILT) heeft de uiteenzetting van de heer Caron sterk beïnvloed. In dat interview staat meer opinie over het landbouwbeleid dan in de beleidsnota, want een beleidsnota is steeds een conglomeraat van invloeden, compromissen en keuzes.

De landbouw is heel belangrijk in de samenleving en we moeten er zorgzaam mee omgaan. Armoede is ook in landbouwmilieus een heel belangrijke factor, vaak verdoken.

De heer Caron gaat in op het VILT-interview, waarin de minister stelt dat er geen besparingen worden doorgevoerd die betrekking hebben op de landbouwers. Elke minister zegt dat er geen besparingen in de sectoren worden doorgevoerd, alleen voor de randvoorwaarden. Volgens de heer Caron is het nodig dat in deze tijd de landbouw meer dan ooit wordt ondersteund.

De heer *Jan Verfaillie* feliciteert de minister-president, namens de CD&V-fractie, met de beleidsnota. De minister-president heeft een hart voor de landbouw, waar men vroeger soms hard was voor de landbouw.

De landbouw wordt vandaag geconfronteerd met een moeilijke periode. Het is belangrijk dat er duidelijkheid is over de rechtszekerheid van de landbouwbedrijven. Een jonge landbouwondernemer moet weten dat hij ook binnen tien, twintig of dertig jaar nog over de nodige rechtszekerheid beschikt om zijn beroep uit te oefenen.

1.2. Prijsvorming en transparantie

Vandaag is de landbouwsector volgens de heer *Karlos Callens* nog te veel het slachtoffer van imperfecties inzake prijsvorming. Transparantie in het prijsvormingsproces is een eerste noodzakelijke stap, maar er moet gestreefd worden naar een eerlijke prijszetting. In de beleidsnota stelt de minister-president dat hij in gesprek zal treden met de verschillende schakels van de landbouwketen om meer transparantie in de prijsvorming te creëren. Dat is voor de heer Callens een nobel initiatief, maar hij vraagt zich af in hoeverre hiermee de federale initiatieven van de ministers Laruelle en Van Quickenborne worden doorkruist. Of is het de bedoeling om met het federale niveau samen te werken?

De *minister-president* stelt het rapport over de prijsvorming ter beschikking van de commissie. Het federale niveau werkt, wat prijsvorming betreft, op basis van ons cijfermateriaal. Ons werk is dus complementair met de federale initiatieven en het is niet de bedoeling om elkaar voor de voeten te lopen.

Zoals werd geopperd bij de voorstelling van de studie over de prijsvorming van landbouwproducten, zo stelt de heer *Karlos Callens*, valt te verwachten dat landbouwers meer zullen evolueren naar contractuele afspraken. Een voorbeeld is de sector van de diepvriesgroenten, al moeten landbouwers ook daar opletten dat ze geen slachtoffer worden van het systeem, vooral als overproductie dreigt. Ook de marktevolutie moet goed in de gaten worden gehouden. Door de zwakke dollar verminderen de exportmogelijkheden buiten Europa voor onze telers, bijgevolg moeten ze zich vooral op de Europese afzetmarkt richten en elkaar dus sterker beconcurreren, met prijsdalingen als gevolg.

De bedoeling is dat de contracten een win-winsituatie zijn, geen dictaat van de sterkste partij. Vandaar het belang voor de landbouwers om de productie onder controle te hou-

den, bijvoorbeeld via een registratiesysteem in een databank. Uiteraard moet erover gewaakt worden dat men niet handelt in strijd met de Europese bepalingen inzake eerlijke concurrentie, maar een goede opvolging van de productie en een tijdige bijsturing op basis van vrijwilligheid kan erger voorkomen. Dat veronderstelt wel enige discipline van de landbouwers zelf. Wie zelf volop blijft produceren en hoopt dat anderen wel de productie zullen verminderen, schrijft de kroniek van een doodgeboren kind.

De geschetste evolutie van de contractuele afspraken, zeker in de groentesector, heeft volgens de *minister-president* zijn voor- en nadelen. Het zorgt voor inkomenszekerheid, maar als de prijzen hoog zijn, zit men vast aan contractuele prijzen en zouden bepaalde landbouwers het liever wat vrijer zien.

Een transparante prijsvorming is belangrijk. Vooral voor de korteketenverkoop moeten we volgens mevrouw *Els Robeyns* aandacht hebben, zodat de boer op zijn minst een kostendeekkende prijs ontvangt. Zij heeft vernomen dat er in de sector een soort van gedragscode zou zijn. Misschien kan dat toch enig soelaas bieden.

De *minister-president* verduidelijkt dat die gedragscode er vooral voor de melksector is en dus een andere reikwijdte heeft.

Volgens de heer *Bart Caron* zou de minister-president, hoewel we in een Europese context werken, prioriteit moeten geven aan de prijsvorming. De land- en tuinbouw wordt onderbetaald voor het geleverde werk. Niet alleen in relatie tot de hoeveelheid werk, maar onze voeding is te goedkoop. Dat veroorzaakt te weinig waardering voor de landbouw, maar het vreet ook aan het landbouwinkomen. Maar de producten voor de consument zijn wel duur. Daartussen, bij de distributie, is er dus een probleem. De minister-president moet wegen, in eerste instantie in het belang van de landbouwer, maar ook voor de consument. De keten moet korter en er moet meer transparantie komen, om het landbouwinkomen vooruit te helpen.

1.3. Landbouwareaal

We zitten volgens de heer *Karlos Callens* nog ver van de door het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen vooropgestelde 750.000 hectare voor land- en tuinbouwdoeleinden.

Er vestigen zich ook steeds meer hobbylandbouwers, bijvoorbeeld de paardenhouderij, die soms ook land bewerken om voedsel te telen voor de dieren. Hierdoor ontstaat ook druk op het landbouwareaal. Het goede nieuws is dat deze hobbyboeren ook tractoren en werktuigen aanschaffen, wat aanleiding geeft tot nieuwe marktopportunities. Heel wat producenten stemmen hun gamma hierop af en bieden meer lichte modellen aan.

De *minister-president* betwijfelt of de hobbyboeren een groot probleem zijn. De druk vanuit de hobbyboeren op het professioneel landbouwareaal is niet echt een probleem, maar hij zal dat blijven volgen.

Een andere veel gehoorde kritiek is volgens de heer *Karlos Callens* dat milieuverenigingen landbouwareaal inpikken – met ons belastinggeld – en herbebossingsprojecten opstarten. Landbouwers zelf kunnen dat niet zo gemakkelijk. De heer Callens vraagt de minister-president om die mogelijkheid te creëren voor de landbouwers. Men kan aan landbouwers vragen om de herbebossing zelf uit te voeren, als een landbouwtaak, wat een interessante weg is voor de toekomst van onze landbouw.

Met milieuverenigingen is het steeds een delicate discussie, aldus de *minister-president*, zeker als er geld op tafel wordt gelegd en het gaat om oudere landbouwers. De problematiek van de herbebossing, en de mate dat de landbouwers daarop kunnen inspelen, zal hij zeker meenemen.

De verdere afbakening van de geplande 750.000 hectare agrarisch gebied moet voor de heer *Stefaan Sintobin* onverminderd worden voortgezet. Er moet niet alleen rechtszekerheid komen voor de al afgebakende zones, maar ook voor die die nog niet afgebakend zijn.

Ruimte voor landbouw is voor de heer *Jos De Meyer* heel belangrijk. De komende jaren zal de land- en tuinbouwsector heel wat schaalveranderingen ondergaan, enerzijds om zich aan te passen aan de wereldmarkt en anderzijds door de opdrachtverruiming van de landbouwsector. Het is volgens de heer De Meyer noodzakelijk dat zowel op vlak van leefmilieu als ruimtelijke ordening deze twee tendensen van nabij worden gevolgd en voorbereid.

De landbouw moet voor de *minister-president* een toekomst hebben in Vlaanderen, maar daar is natuurlijk grond voor nodig. Het areaal is niet verkleind, wat aantoonde dat onze inspanningen resultaat hebben geboekt. We moeten die 750.000 hectare bevestigen. Degeenen die pleiten voor bossen en natuur moeten ook erkennen dat we ook afspraken hebben gemaakt over het landbouwareaal. We moeten daar verder aan werken, want we zijn er nog niet.

De heer *Marc Vanden Bussche* vraagt zich af of er door de crisis in de landbouw meer ruimte vrijkomt op de ruimtebalans. In dat geval zou een reconversie van bepaalde gronden die gemakkelijk een andere bestemming kunnen krijgen mogelijk zijn. Aangezien de gronden dan schaarser worden, zouden de bestaande landbouwbedrijven competitiever kunnen worden.

In Zeeuws-Vlaanderen zou de zone dicht bij de kust prioritair bestemd worden voor de verzorgings- en de toeristische sector. Aan de kust zijn er altijd vragen naar grond voor hotelinfrastructuur, sportinfrastructuur en goedkope bouwgronden. De heer Vanden Bussche vraagt of er op dat vlak mogelijkheden zijn.

De *minister-president* is verrast over de uiteenzetting van de heer Vanden Bussche, ervan uitgaand dat het het standpunt is van zijn partij, waarbij hij stelt dat, als er door de crisis bijkomende landbouwgronden vrijkomen, die misschien een andere bestemming kunnen krijgen. Voor de minister-president kan dat niet. Er is discussie gevoerd over het landbouwareaal van 750.000 hectare. De landbouwsector is zeker niet akkoord dat de vrije ruimte ingevuld kan worden voor andere bestemmingen. Iedereen vraagt hoe het staat met het landbouwareaal van 750.000 hectare en de heer Vanden Bussche zegt dat, als door de crisis landbouwers stoppen, die landbouwgrond een andere bestemming kan krijgen. Het antwoord is voor de minister-president duidelijk neen.

1.4. Bedrijfszetels en schaalgrootte

Uit de beleidsnota blijkt, zo haalt de heer *Karlos Callens* aan, dat het aantal bedrijven in 2008 gedaald is met 29 percent, ten opzichte van 1998. De schaalgrootte nam in diezelfde periode toe met 39 percent. De regel van drie leert dat het landbouwareaal ongeveer gelijk bleef, maar toch blijft het vinden van voldoende landbouwareaal een oud zeer.

Ook in onze land- en tuinbouw wordt de schaal volgens de *minister-president* alsnog groter. Die evolutie zet zich onverkort door. Het worden echte kmo-bedrijven die zeer professioneel worden gerund (kmo: kleine of middelgrote onderneming). Opleiding is daarbij zeer belangrijk.

Volgens de heer *Bart Caron* rijst de vraag of we morgen alleen richting grootschalige landbouw gaan. Is er dan echt geen plaats meer voor de familiale landbouw? Zijn de instrumenten die Vlaanderen ontwikkelt daar nog op afgestemd? Grootschaligheid, kijk naar Frankrijk, is niet altijd een zegen voor de landbouwsector zelf en ook niet voor de natuur.

De schaalvergroting is volgens de heer *Jan Verfaillie* een gegeven. Landbouwbedrijven worden steeds groter, maar het is niet omdat een landbouwbedrijf evolueert naar een kmo dat het geen familiaal bedrijf meer is. Om het inkomen op peil te houden, moet men constant streven naar schaalvergroting, om te kunnen investeren in innovatie en andere zaken die de rentabiliteit op middellange en lange termijn op peil kunnen houden.

Als we de schaalvergroting vergelijken met andere Europese landen hebben we volgens de *minister-president* nog een kleine schaal. Professionaliseren en groeien betekent niet dat kleinere bedrijven niet aan de bak kunnen komen. De VLIF-steun voor diversificatie is belangrijk, met het hoogste steunpercentage, 40 percent, voor de biolandbouw, wat per definitie niet echt grote bedrijven zijn. Daar wordt dus de nodige aandacht aan besteed.

1.5. Biolandbouw

Voor de heer *Karlos Callens* is er een markt voor biolandbouw. Biolandbouw is complementair aan de traditionele landbouw en kan zorgen voor een aanvullend inkomen. De spreker is voorstander van de mogelijkheid voor landbouwers om biolandbouw en traditionele landbouw te combineren. Dat is vandaag helemaal niet evident.

Inzake het spanningsveld tussen biolandbouw en traditionele landbouw verwijst de *minister-president* naar de vorige legislatuur, waarin belangrijke stappen werden gezet. Aan gezien er een markt is voor biolandbouw, zijn er steeds meer traditionele, professionele landbouwers die zich daarop oriënteren. Dat kan alleen maar positief zijn. Hierover zijn de nodige afspraken gemaakt met BioForum en andere organisaties.

Mevrouw *Els Robeyns* beklemtoont nogmaals de voorbeeldrol van de Vlaamse overheid inzake biolandbouw. Bij het structureel verankeren van bio in de catering kan een belangrijke rol gespeeld worden. Het is belangrijk dat er niet alleen in het beleidsdomein Landbouw aandacht is voor biolandbouw, maar ook in de beleidsdomeinen Onderwijs, Leefmilieu enzovoort. De spreker vraagt of de minister-president hierover kan waken.

De heer *Bart Caron* is blij dat het ontwikkelde beleid inzake biolandbouw wordt voortgezet, maar heeft wel een aantal vragen. Wordt steun voor biolandbouw ook opgenomen in de doelstellingen maatschappelijk verantwoord ondernemen? Zal de minister-president inzake de steun aan biolandbouw ook doelstellingen opleggen en in certificaten voorzien?

Er zou, aldus de heer *Marc Vanden Bussche*, geld moeten vloeien naar manieren om voedsel te kweken met minder meststoffen en pesticiden. In Engeland heeft Labour voedsel uitgeroepen tot het thema voor de verkiezingen. Men verwacht alle heil van een soort groene landbouw. Men spreekt er zelfs over om bouwgronden en gronden rond scholen voor ecologische tuinbouw te gebruiken. Maar we stellen vast dat de biolandbouw bij ons in feite niet aanslaat, er weinig bedrijven zijn en er in feite geen euro mee te verdienen is. In Engeland denkt men er zelfs aan om de methaanuitstoot door de intensieve vlees- en melkveeteelt af te remmen en vleesvrije maandagen in te voeren. We hebben nog de vleesvrije vrijdagen gekend, maar dat was om andere redenen. Er komt een hele discussie tot stand, maar het ene blijkt niet rendabel te zijn en voor het andere verwacht men dan weer steunmaatregelen van de overheid.

1.6. Bio-energie

Sinds de stijging van de voedselprijzen werd de landbouwproductie voor energiedoeleinden verketterd. Nochtans heeft de crisis van de graanprijzen aangetoond dat landbouwproductie voor bio-energiedoeleinden een van de interessante instrumenten kan zijn om de prijsevolutie te sturen. Daarom oppert de heer *Karlos Callens* het idee om de productie aan

te moedigen op ogenblikken dat de voedselmarkt verzadigd is en de prijzen dreigen in te storten, en de productie af te remmen als er voedselschaarste dreigt en de prijzen onredelijk hoog worden. Het aandeel bio-energie moet dus volatiel worden ingezet, met het oog op een correcte prijsvorming. De overheid, in dit geval de federale, kan dit proces sturen door bijvoorbeeld het aandeel bio-energie in biodiesel te laten fluctueren, afhankelijk van de situatie op de markt van de voedselprijzen.

Inzake landbouwgrondstoffen als bron voor energie, wijst de heer *Stefaan Sintobin* op de enorme mogelijkheden van de landbouwsector om in te spelen op de vragen van de energieproducenten, niet alleen voor het plaatsen van windmolens, maar ook voor zonnepanelen. Het faciliteren van het vergunningenbeleid kan er ook voor zorgen dat we de boot niet missen.

In de beleidsnota wordt verwezen naar demoprojecten op het vlak van energie. Dat is goed, maar de heer *Bart Caron* pleit ervoor om hier versneld op in te zetten. Het mag meer zijn dan demoprojecten. Biogas bijvoorbeeld geeft aan de landbouw heel wat mogelijkheden, met een hoog rendement.

De barrières met de aardgasdistributeurs moeten gesloopt worden, want dat is ook een probleem. Men kan biogas produceren, maar het niet op het net zetten. Die energiewinning moet maximaal ingezet kunnen worden voor de samenleving. Dat kan voor de landbouwsector, en ook voor de mestproblematiek, een deel van de oplossing betekenen.

De *minister-president* stelt te zullen doen wat mogelijk is om de landbouw de nodige dynamiek te laten ontwikkelen.

1.7. VLAM

Volgens de heer *Karlos Callens* is public relations heel belangrijk in een veranderende landbouwomgeving. Vlaanderen is niet assertief genoeg en kan wat dat betreft lessen leren van en wie weet samenwerken met Nederland. Als we de Vlaamse exportpositie willen versterken, is het noodzakelijk dat VLAM alle zeilen bijzet. Nieuwe markten moeten verkend en bewerkt worden, nieuwe en voldoende gedifferentieerde producten, die optimaal inspelen op de specifieke noden en wensen van bepaalde markten, moeten worden ontwikkeld. Een goede samenwerking met exportdiensten als Flanders Investment & Trade (F.I.T.) moet worden opgezet. De producenten betalen meer dan voldoende bijdragen aan VLAM en hebben dus recht op een optimale inspanning voor de afzet van hun producten. Smaken verschillen, maar niet alle promotiecampagnes van VLAM zijn even geslaagd.

Voor de *minister-president* is public relations in de landbouw een constante zorg. Verwijzen naar Nederland is voor sommige zaken terecht, maar voor dit onderwerp kijkt Nederland naar ons. Nederland heeft een Europese boete opgelegd gekregen van 16,6 miljoen euro. Zij zijn naar hier gekomen om te kijken hoe onze administratie de Europese wetgeving en de uitbetaling van de inkomenstoelagen aanpakt. Wij hebben de voorbije jaren geen boete opgelopen. Voor een aantal belangrijke domeinen zijn wij de standaard en de norm.

Er is volgens de heer *Karlos Callens* nood aan de evaluatie van de bestaande labels. Welke meerwaarde hebben ze en hoe kunnen ze gevaloriseerd worden? Het wordt tijd dat er een sanering van de labels komt. Liever minder labels, maar met een meerwaarde, dan een inflatie van allerhande labels die niemand kent.

De heer *Stefaan Sintobin* verwijst ook nog naar een magazine van een landbouworganisatie, waarin recent nog werd opgeroepen om de bijdrage voor het Meritus-label niet meer te betalen, omdat het label niet wordt gevaloriseerd.

De *minister-president* beklemtoont dat het Meritus-label een privaat label is dat door Belbeef werd gelanceerd. Het is een initiatief van de sector zelf, waar de overheid niets mee te maken heeft. Het is natuurlijk een beetje eigenaardig dat sommige organisaties uit de sector zich daar nu een stuk van distantïeren. Hij kan natuurlijk niet verbieden dat men private labels op de markt brengt.

Net zoals er destijds een terugbetaling van de sanitaire bijdrage aan de slachthuizen door een rechterlijke uitspraak werd bevolen, schijnt er ook een zaak aanhangig te zijn betreffende de VLAM-bijdragen. Als zou blijken dat de rechter op basis van procedurefouten of andere elementen beveelt tot terugbetaling van de bijdragen, gaat het over een miljoenenclaim. De heer *Karlos Callens* vraagt meer duiding over het dispuut en of dit de werking van VLAM in het gedrang brengt.

De *minister-president* licht toe dat een aantal slachterijen naar de rechtbank is gestapt. Een advocaat is zeer actief om de slachthuizen te overtuigen om die stap te zetten.

In het kader van de intentie om de consument via VLAM beter te informeren over duurzame kwaliteitsproducten van bij ons, doet de heer *Stefaan Sintobin* een voorstel. Misschien is het goed om opnieuw een televisieprogramma op de VRT te stimuleren, om de land- en tuinbouwsector in een positief daglicht te stellen. De samenwerking tussen VLAM en F.I.T. lijkt een goed idee.

Voor de promotie van de landbouw worden ook door de privésector initiatieven genomen, denk maar aan Boerenstebuiten. Dat is heel positief en ook voor de paardenhouderij is er nu ook Hippo tv. Het voorstel om ook de VRT hiervoor verder in te schakelen zal de *minister-president* meenemen en bespreken met de minister bevoegd voor Media.

De heer *Stefaan Sintobin* herinnert zich dat er vroeger in het buitenland ook landbouwat-tachés waren en vraagt waarom die indertijd door minister-president werden weggehaald.

De *minister-president* stipt aan dat VLAM en F.I.T. zeer actief samenwerken. Het klopt dat de vorige minister van Landbouw de landbouwat-tachés heeft afgeschaft. Er waren er toen nog drie. Dat is gebeurd omdat het een vrij dure operatie was. Nu is het de bedoeling om heel F.I.T. in te schakelen voor de landbouwexport en niet enkel drie landbouwat-tachés.

Vlaanderen is een belangrijke exportregio, dus moeten we voor mevrouw *Els Robeyns* voldoende aandacht hebben voor de export. Het voornemen om ook VLAM bij de export-werking te betrekken is positief. Daarnaast moeten we steeds op zoek blijven gaan naar nieuwe afzetmarkten. Als we zien dat we bijvoorbeeld voor peren sterk afhankelijk zijn van één markt, namelijk de Russische, is het belangrijk om voldoende aandacht te hebben voor nieuwe afzetmarkten.

Duurzame export is belangrijk. In de beleidsnota staat het principe dat we rekening moeten houden met de afstand tussen producent en consument. Maar hoe daarbij duurzaamheid in rekening zal worden gebracht, is niet altijd even duidelijk.

Inzake duurzame export verwijst de *minister-president* naar initiatieven in Vlaanderen als het telen van de kiwibes, waardoor er minder kiwi's van Nieuw-Zeeland moeten komen.

1.8. Schoolfruit en -melk

Schoolfruit en -melk zijn voor de heer *Karlos Callens* belangrijke onderwerpen. De spreker is verheugd dat de minister-president zijn suggestie heeft overgenomen in de beleidsnota. Melk drinken en fruit eten moet weer hip worden. Het is wenselijk dat men van kindsbeen af melk leert drinken. Met een goede en vindingrijke promotie kan het product in ver-

schillende smaken en vormen worden aangeboden. Het is van belang dat deze initiatieven laagdrempelig blijven en jaarlijks worden opgevolgd. Hij verwijst naar de vroegere gratis verdeling van Coca Cola op school, wat het consumptiepatroon van veel jongeren heeft bepaald.

De *minister-president* zal het beleid inzake schoolfruit en -melk voortzetten. Als hij deze producten hipper kan maken, zal hij dat zeker doen.

Schoolfruit en -melk zijn voor mevrouw *Els Robeyns* twee belangrijke projecten, waar ook de sp.a-fractie voorstander van is, en die voortgezet moeten worden. Gaat het hier vooral over fruit en melk uit onze eigen streek? In het kader van duurzame landbouw, om de voedselkilometers te beperken, is het belangrijk om ook daar rekening mee te houden.

1.9. Verzekering natuurrampen

De heer *Karlos Callens* stelt dat hij meermaals heeft aangedrongen op de invoering van een verzekering tegen natuurrampen. Hij is verheugd dat de minister het rampenfonds na de regionalisering wil integreren in een breder verzekeringssysteem. Maar de tijd dringt en voor de federale verkiezingen zal er waarschijnlijk nog weinig gebeuren. Vanaf 1 januari 2010 verplicht Europa een verzekeringssysteem voor rampen om het voor landbouwers mogelijk te maken volop gebruik te kunnen maken van het rampenfonds. De lidstaten kunnen nog een paar jaar een derogatie vragen op deze regel. Heeft Vlaanderen dit gedaan?

Ook over de hoogte van de verzekeringspremies rijzen volgens de heer Callens vragen, want de kosten voor de landbouwers zouden wel eens flink kunnen oplopen. Er moeten natuurlijk ook verzekeringsmaatschappijen zijn die de risico's willen verzekeren. Veelal zal de verzekeringssector geneigd zijn om het risico tot een bepaald bedrag te verzekeren. Maar als de schade hoger oploopt, wordt een inbreng van de overheid verwacht. Naar verluidt zou de minister hierover al gesproken hebben met Assuralia. Klopt het dat Assuralia de voorwaarden waaronder men deze verzekering wil uitbouwen al aan het kabinet heeft bezorgd? Wat was het antwoord van de minister? Hoe zal dit dossier concreet worden afgehandeld?

Inzake klimaat moet de Vlaamse landbouw zich volgens de heer *Stefaan Sintobin* op termijn weten te wapenen tegen veranderende klimatologische omstandigheden: aanhouden de droogte, overstromingen, hogere temperaturen. De weersverzekeringen zouden op een betaalbare en werkbare wijze bestendigd moeten worden.

De heer *Jos De Meyer* wijst op het grote belang van het risicobeheer en de desbetreffende verzekering. Tijdens de vorige legislatuur werd die reeds aangekondigd, vandaar de vraag naar de stand van zaken.

De *minister-president* stelt dat het rampenfonds nog altijd een federale bevoegdheid is. In 2008 hebben we met heel de sector een initiatief genomen. De heer Callens verwijst naar Assuralia, maar het is natuurlijk wel de verzekeringswereld die het product op de markt moet brengen. We kunnen initiatieven nemen in verband met de verzekeringspremie, maar het product moet komen van de verzekeringswereld. Hij hoopt dat men daar hard aan werkt. Hij gaat ervan uit dat we in 2011 een nieuw systeem kunnen opstarten. We moeten stappen vooruit zetten, maar ieder moet zijn deel van het werk doen.

1.10 VLIF

De heer *Karlos Callens* vraagt of de minister-president op 31 december alle aanvragen voor ondersteuning door het VLIF heeft goedgekeurd en betekend. Wat is de stand van zaken van de zowat 280 dossiers die nog op goedkeuring wachtten?

Wat zal er met de loonwerkers gebeuren? Blijven zij uitgesloten van het toepassingsgebied van het VLIF? Voor de machineren is er blijkbaar een probleem. Blijkbaar gaat het vooral om megalomane projecten die dure machines kopen. Daardoor wordt de bijdrage van het VLIF bezwaard. Hoeveel machineren zijn er momenteel? Hoeveel dossiers werden ingediend en over welk bedrag gaat het?

De *minister-president* geeft een overzicht. Gedurende de voorbije drie jaar werden in totaal 67 aanvragen ingediend met een totaal voorzien investeringsbedrag van 4.416.651,15 euro.

Machineren genieten dezelfde tussenkomst op hun investeringen als de landbouwer-producent, namelijk 10 percent, 20 percent, 30 percent of 40 percent, naargelang de investering. Het gros van de investeringen situeert zich echter in de 10 percentcategorie, namelijk machines voor veldwerkzaamheden. De steun wordt uitbetaald onder de vorm van een rentesubsidie indien de investeringen worden uitgevoerd met een krediet en onder de vorm van een kapitaalpremie indien de investering gebeurt met eigen middelen.

In 2007 werden 23 nieuwe dossiers ingediend door coöperaties, type machineren. Het totale ingediende (voorziene) investeringsbedrag bedroeg 1.541.917 euro.

In 2007 werden eveneens 17 dossiers positief beslist. Het subsidiabele investeringsbedrag bedroeg 1.739.371 euro, dat is gemiddeld 102.315,94 euro per dossier. De totale toegekende steun – het geactualiseerde bedrag dat werd vastgelegd op de VLIF-begroting – bedroeg 336.622,84 euro of gemiddeld 19.801,34 euro per dossier. Dat gemiddelde is hoog, aangezien een aantal grotere dossiers – vijf – investeringen in geavanceerde mestinjectiesystemen bevatten die toentertijd werden betoelaagd aan 40 percent.

In 2008 werden 22 nieuwe dossiers ingediend door coöperaties, type machineren. Het totale ingediende (voorziene) investeringsbedrag bedroeg 1.701.506 euro.

In 2008 werden eveneens 26 dossiers positief beslist. Het subsidiabele investeringsbedrag bedroeg 1.313.053,69 euro, dat is gemiddeld 50.502,06 euro per dossier. De totale toegekende steun, het geactualiseerde bedrag dat werd vastgelegd op de VLIF-begroting, bedroeg 141.791,23 euro of gemiddeld 5.453,50 euro per dossier.

In 2009 werden 22 nieuwe dossiers ingediend door coöperaties, type machineren. Het totale ingediende (voorziene) investeringsbedrag bedroeg 1.173.228,15 euro.

In 2009 werden 23 dossiers positief beslist. Het subsidiabele investeringsbedrag bedroeg 1.911.744,83 euro, dat is gemiddeld 83.119,34 euro per dossier. De totale toegekende steun – geactualiseerde bedrag dat werd vastgelegd op de VLIF-begroting – bedroeg 283.975,06 euro of gemiddeld 12.346,74 euro per dossier.

De minister-president merkt wel op dat de weergegeven gemiddelden louter informatief zijn. De dossiers van de machineren zijn beperkt in aantal waardoor enkele grotere dossiers de gemiddelden sterk kunnen beïnvloeden.

Op de vraag waarom de loonwerkers geen VLIF-steun kunnen krijgen, antwoordt de *minister-president* dat het een delicate kwestie is. Als we die wel geven, zeggen de anderen dat het ten koste van hen is. Dus dat betekent dat we dan het budget moeten verhogen. Het is volgens de minister-president ook een heel delicate discussie binnen de sector zelf.

De heer *Jos De Meyer* benadrukt dat de VLIF-steun een van de belangrijkste beleidsinstrumenten is. Er was de terechte vraag naar vereenvoudiging en snellere procedures. Er moet ook worden voorzien in voldoende begeleiding, om het risico op mislukkingen zo veel mogelijk te voorkomen.

De *minister-president* deelt mee dat er voor het VLIF in 2010, heel verrassend, al voor 34 miljoen euro vastleggingen zijn. Dat zijn allemaal dossiers waarin men vaststelt dat landbouwbedrijven die een grotere schaal aannemen, blijven investeren. Dan rijst de vraag wat met de kleinere bedrijven en de rentabiliteit en hoe ze de moeilijke jaren gaan overleven.

Het VLIF is voor mevrouw *Els Robeyns* een heel belangrijk instrument. Zij stelt dat de minister-president de nadruk wil leggen op innovatieve en duurzame investeringen. Dat is positief. Zijn het niet vooral de grotere bedrijven die gebruikmaken van de middelen van het VLIF om te investeren? Komt op die manier niet het voortbestaan van de kleinere ondernemingen onder druk? De eerste cijfers van het nieuwe jaar bevestigen dat. Dit is een belangrijk aandachtspunt waarover gewaakt moet worden. Ook de kleine ondernemingen, die het vandaag veelal moeilijk hebben, hebben er alle baat bij om duurzaam te investeren. We moeten ervoor zorgen dat de VLIF-gelden ook daar terechtkomen. Zijn er studies over de economische situatie van de bedrijven die gebruik maken van het VLIF?

Vroeger konden ook de coöperaties gebruikmaken van VLIF-middelen. Gelet op de budgettaire beperkingen heeft mevrouw Robeyns er alle begrip voor dat dat momenteel niet kan. Plant de minister-president in dat verband nog een wijziging tijdens deze legislatuur?

De *minister-president* verduidelijkt dat in het kader van de besparingen en de efficiëntie-aanpak van het VLIF werd beslist om de coöperaties geen subsidies te geven, maar we zullen dat in de loop van dit jaar herbekijken. Dat is ook met de sector afgesproken.

De heer *Bart Caron* vraagt hoe de kredietherschikkingen en overbruggingskredieten concreet gerealiseerd zullen worden. De Groen!-fractie ondersteunt het VLIF, maar er moet wel op gelet worden dat daardoor de beheersovereenkomsten niet op de achtergrond geraken.

De *minister-president* herhaalt dat in 2009 een aantal premies en toeslagen versneld werden uitbetaald. De Europese gelden zijn vervroegd uitbetaald om de liquiditeitspositie van de landbouwbedrijven te helpen. De regeling voor overbruggingskredieten ging in op 1 januari 2010.

1.11. Innovatie

Met betrekking tot het innovatiebeleid voor de landbouwers is de heer *Karlos Callens* van mening dat de minister-president zeer algemeen spreekt over het wegwerken van eventuele hinderpalen en het verwerven van een beter inzicht in het innovatie-instrumentarium. Wat moeten we hieronder verstaan? Welke hinderpalen zijn gekend? Wat wordt ondernomen om ze te detecteren? Waarom is er vandaag onvoldoende inzicht in het innovatie-instrumentarium?

1.12. Zorgboerderijen

De voorbije jaren was heel wat te doen over de zorgboerderijen. De minister wil dit inbedden in andere beleidsdomeinen en ambieert een Europese erkenning in het kader van een duurzaam plattelandsbeleid. Hoe wil de minister die inbedding realiseren en welke acties richting Europese Unie zullen ondernomen worden, wil de heer *Karlos Callens* weten.

In het kader van het EU-voorzitterschap moeten we volgens mevrouw *Els Robeyns* aandrigen dat de cofinanciering vanuit Europa voor de zorgboerderijen er komt, zodat het voortbestaan van dit waardevol initiatief verzekerd wordt.

1.13. Zones voor glastuinbouw

De heer *Karlos Callens* is tevreden dat de minister werk maakt van zones voor glastuin-

bouwbedrijven. Hij vraagt wel dat de minister-president er bij de minister van Ruimtelijke Ordening op aandringt om, eenmaal de zones voor glastuinbouw er zijn, niet over te gaan tot het verbieden van serres bij gevestigde landbouwbedrijven.

Ook de heer *Stefaan Sintobin* vraagt meer informatie over de evolutie inzake glastuinbouwzones.

Voor de glastuinbouwzones in Roeselare, Oudenburg en Stokstorm bij Deinze is volgens de *minister-president* het werk al geleverd. Het is natuurlijk niet zijn taak om serres te zetten, dus de sector zelf moet dat nu concretiseren.

1.14. Resolutie bijenteelt

Tijdens de vorige legislatuur werd in het Vlaams Parlement een resolutie goedgekeurd om de bijensector te ondersteunen (*Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 1648/1 t.e.m. 5*). De heer *Karlos Callens* vraagt wat al werd uitgevoerd. Zal de minister zich ook deze legislatuur gebonden voelen door deze resolutie? Welke maatregelen staan in de steigers?

Het praktijkcentrum bijen is opgericht in december 2008, verduidelijkt de *minister-president*. Het wordt ondersteund door een ambtenaar van het Departement Landbouw en Visserij.

In 2008 werd in het kader van de oproep ‘Demonstratieprojecten voor duurzame landbouw’ een project goedgekeurd, dat gedragen is door het praktijkcentrum, met als titel ‘Varroa-index in de bijenteeltpraktijk’. Dat project probeert een oplossing aan te reiken voor de sterfteproblematiek via een selectie-index. In 2008 werd 50.000 euro beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van onderzoek naar de verdwijnsiekte bij bijen. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door Universiteit Gent.

In 2009 werd, kaderend in het EU-programma, de ‘Gids voor goede bijenteeltpraktijken’ opgesteld. Hij werd door het FAVV goedgekeurd. De drukkosten voor de Nederlandstalige versie werden bovendien door het departement gedragen. De gids wordt aan alle leden van de Vlaamse bijenteeltverenigingen gratis verstrekt.

Op 16 oktober 2009 werd een projectaanvraag ‘Verbetering van de nutritionele status van bijenvolken ter ondersteuning van hun bestuivingsrol in de tuinbouw’, bij het agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) ingediend. Dit project wordt gecoördineerd door ILVO met als partners de Universiteit Gent, het Proefcentrum Fruitteelt en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO). Daarnaast gebeurt wetenschappelijk onderzoek aan het ILVO.

In het kader van het EU-honingprogramma komt jaarlijks zo’n 112.000 euro EU-steun ten goede aan de Vlaamse bijenhouderij voor maatregelen: technische bijstand, bestrijding van de Varroaziekte, steun voor honinganalyses, steun voor het herstel van het bijenbestand en toegepast onderzoek in verband met de bijenteelt en -producten.

Een gids over de drachtplanten van honing en stuifmeel is in voorbereiding en zou via het praktijkcentrum kunnen worden verspreid. Prioritaire doelgroep zijn de lokale besturen.

In het kader van vorming en opleidingen, die door het departement worden ondersteund, werden door de erkende centra verscheidene cursussen en korte vormingen georganiseerd. De toegekende subsidie in 2009 voor de opleidingen voor imkers bedroeg in totaal 232.213 euro, voor de organisatie van 1926 vormingsuren.

De belangrijkste imkersbonden zijn verbonden aan het praktijkcentrum bijen. Naar aan-

leiding van de resolutie werden zij gehoord op het kabinet. Het overleg met de bijensector zal in 2010 onverminderd worden voortgezet.

1.15. Paardenhouderij

Er werd een actieplan voor de paardenhouderij opgesteld tijdens de vorige legislatuur. De heer *Karlos Callens* dringt erop aan dat de minister deze thematiek op de voet volgt en de nodige initiatieven neemt. Hoe staat het met het actieplan?

Ook de heer *Stefaan Sintobin* vraagt naar de stand van zaken.

Voor het actieplan paardenhouderij werd het paardenloket opgericht, aldus de *minister-president*. De subsidie is vastgelegd. We zullen de evaluatie doen, want als de overheid er geld insteekt, moet het ook renderen. De sector is er zeer positief over, maar we volgen het van nabij.

1.16. Streekproducten

De heer *Karlos Callens* is tevreden dat de minister het beleid inzake streekproducten voortzet. Deze producten zijn commerciële troeven en bovendien een zegen voor het imago van de land- en tuinbouw. Welke concrete initiatieven zal de minister-president nemen? Voor welke streekproducten loopt de erkenningsprocedure? Zoekt de minister naar één label voor alle streekproducten, dat misschien algemeen bekend kan worden, in plaats van alle verschillende labels?

Mevrouw *Els Robeyns* ondersteunt het engagement van de minister-president voor de professionalisering van de streekproducten.

Voor streekproducten is er maar één erkenning voor een Europees label en één voor een Vlaams, benadrukt de *minister-president*. Het beleid wordt voortgezet. Er zitten trouwens een aantal nieuwe erkenningen in de ‘pipeline’.

De wijnbouw in Vlaanderen wint aan belang. Hierover staat niets in de beleidsnota. De heer *Karlos Callens* vraagt of de minister hieromtrent speciale initiatieven zal nemen.

1.17. Agrobusinesscomplex

Wat de situering van het agrobusinesscomplex (ABC) betreft, wordt volgens de heer *Stefaan Sintobin* te weinig gewezen op de belangrijke rol van de volledige landbouwkolom binnen het economische bestel van Vlaanderen. Het ABC is een zeer belangrijke werkverschaffer en zorgt voor een belangrijke bijdrage in de positieve handelsbalans van Vlaanderen. Het economische belang van de land- en tuinbouw mocht best wat meer in de verf gezet worden.

De vraag over de landbouwkolom is volgens de *minister-president* terecht. Hij wil gebruik maken van de combinatie van de bevoegdheden Landbouw en Economie om heel de voedingssector meer vanuit een economisch perspectief te benaderen. In februari organiseren we een staten-generaal voor de industrie. Daar zal ook de voedingssector bij betrokken worden. De voedingsindustrie is heel dynamisch, met bedrijven die op wereldvlak de toon zetten.

1.18. Europees landbouwbeleid

Inzake het Europees landbouwmodel wil de heer *Stefaan Sintobin* graag de spreekbuis zijn van een landbouworganisatie die stelt dat de Vlaamse land- en tuinbouw in wezen door de Europese Unie beschouwd kan worden als een land- en tuinbouw in een regio die bijzon-

dere aandacht verdient. Vlaanderen is een verstedelijkte regio die, net als bijvoorbeeld de bergboeren in Oostenrijk, structurele nadelen ondervindt tegenover Frankrijk, Duitsland en een groot aantal nieuwe lidstaten. Volgens de heer Sintobin moet die problematiek aangekaart worden, om op die manier het hoofd te bieden aan de concurrentie uit die landen.

Het belangrijkste aandachtspunt op Europees niveau is voor mevrouw *Els Robeyns* de hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid na 2013. Veel van de toekomstige uitdagingen vereisen uiteraard een gecoördineerde, Europese samenwerking. In de beleidsnota komt die hervorming vrij vaag aan bod. In het kader van het EU-voorzitterschap kunnen we een belangrijke rol spelen. Ook in het regeerakkoord staat dat we aan een duurzame hervorming willen werken. Zijn er al plannen om dat concreet te realiseren? Het lijkt haar belangrijk dat we er de verschillende partners en de lokale actoren bij betrekken en concrete afspraken maken. Is er een plan van aanpak om de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid vorm te geven?

Mevrouw Robeyns benadrukt dat de belangen van alle sectoren en actoren behartigd moeten worden bij de hervorming. De kleine sectoren mogen in de discussie niet overvleugeld worden door de grote.

Voor de groente- en fruitsector is de gemeenschappelijke marktordening (GMO) belangrijk, zowel qua beleid als middelen. De evolutie die dankzij de GMO-middelen teweeg is gebracht op het vlak van duurzame en milieubewuste productie is belangrijk.

Bij de fruitveilingen zien we de evolutie van louter verkoop naar professionele bedrijven met allerlei nevenactiviteiten met toegevoegde waarde, stel mevrouw Robeyns. Die evolutie is enkel mogelijk dankzij de GMO-gelden en het VLIF. Zal het specifieke beleid voor de groente- en fruitsector in stand gehouden worden? Wat is het standpunt van de minister-president? Is de minister-president van mening dat het beleid voortgezet zou moeten worden?

Over de besteding van de GMO-middelen zou er binnen Europa discussie zijn. Nu komen ze via de coöperaties bij de telers terecht. Maar bepaalde landen zouden er de voorkeur aan geven dat de gelden rechtstreeks naar de telers gaan. Dat zou als consequentie hebben dat we minder sturend kunnen optreden en niet meer in handen hebben hoe de middelen effectief besteed worden. Mevrouw Robeyns wil hierover meer toelichting van de minister-president.

De *minister-president* deelt mee dat de administratie volop bezig is met de visieontwikkeling, die ook in deze commissie kan worden toegelicht. Hij is voor het behoud van het huidige beleid inzake groente en fruit. De steun moet via de coöperaties blijven lopen en niet direct naar de telers gaan.

1.19. Wereldmarkt

In de beleidsnota stelt de minister-president volgens de heer *Karlos Callens* terecht dat we er in het kader van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) over moeten waken dat de voordelen die voortvloeien uit de vermindering van tarieven en subsidies ertoe moeten bijdragen om ook in de Vlaamse landbouw de huidige crisis te bedwingen, door in te spelen op de geboden marktopportunities. Angst is dus een slechte raadgever.

In het kader van de WTO moet er voor de heer *Stefaan Sintobin* zeker aandacht zijn voor concurrentievervalsing. Het kan niet dat de EU-producten moeten voldoen aan allerlei eisen, terwijl onze markt overspoeld wordt door 'minderwaardige' producten die aan geen enkele eis voldoen.

De heer Sintobin blijft wijzen op het gevaar van een steeds verdere liberalisering op wereldvlak. Voor de melkquota blijft de Vlaams Belangfractie erbij dat het volledig overlaten van de productie aan de vrije markt een nefaste invloed heeft op de prijsvorming in tijden van overaanbod.

1.20. Genetisch gewijzigde organismen (ggo's)

De discussie over ggo's is nog steeds actueel. We moeten er voor de heer *Stefaan Sintobin* alleen voor zorgen dat we de boot niet missen. De discussie over de impact op leefmilieu en gezondheid mag niet uit het oog worden verloren en er moet gewaakt worden over de vrije keuze van de individuele land- en tuinbouwer. Een uitgebreide informatiecampagne naar de consument is een goede zaak.

Volgens de heer *Bart Caron* vindt de minister-president ggo's een aanvaardbare techniek. Maar de heer Caron verschilt van mening en pleit voor grote terughoudendheid. De minister-president brengt ggo's in verband met de ontwikkelingsproblematiek, maar volgens de spreker is het dan beter om meer dan vandaag te investeren in duurzame landbouw in het zuiden, via ontwikkelingssamenwerking. Op dat vlak kan Vlaanderen zijn expertise volop inzetten. De heer Caron vraagt om bijzonder voorzichtig te zijn met ggo's voor de eigen landbouw en ze, zolang het niet duidelijk is wat de effecten zijn, niet massaal te promoten.

De *minister-president* stelt dat hij ten opzichte van ggo's ook een grote voorzichtigheid aan de dag legt. Hij pleit voor een zakelijke, realistische aanpak, maar niet voor een a priori afwijzing.

1.21. Administratieve vereenvoudiging

Het pleidooi in de beleidsnota voor een verregaande administratieve vereenvoudiging krijgt de volle steun van de heer *Stefaan Sintobin*. Maar uiteraard moet ook het federale niveau daarin meestappen, vandaar nogmaals de oproep om te overleggen, om voor de vereenvoudiging naar een hogere versnelling te schakelen.

Het pleidooi voor een efficiënte en doeltreffende landbouwadministratie geniet de volledige steun van de heer Sintobin. De inspanningen van de voorbije jaren moeten wel onverminderd worden voortgezet. De communicatie tussen de administratie en land- en tuinbouwers moet zo veel mogelijk elektronisch gebeuren. Stroomlijning van de controles op landbouwbedrijven, de vereenvoudiging van de jaarlijkse landbouwenquête en het coördineren en vereenvoudigen van bepaalde wetgeving moet hierbij prioriteit krijgen.

In de beleidsnota staat dat de minister-president wil werken aan de administratieve vereenvoudiging voor investeringen en aangiften. De biolandbouw moet voor de teeltplannen dubbel aangifte doen. De heer *Bart Caron* wil dat die vereenvoudiging er snel komt, want de administratie is voor elke vorm van landbouw complex.

1.22. ILVO

Er wordt voor het ILVO gestreefd naar een synergie met het beleidsdomein ontwikkelingsamenwerking. De heer *Stefaan Sintobin* vraagt wat dat concreet betekent. De Vlaams Belangfractie is ervan overtuigd dat bepaalde vormen van samenwerking in landbouw kunnen resulteren in een sterkere positie van de sector. Toch mag niet uit het oog worden verloren dat coöperaties niet altijd tot het gewenste resultaat leiden. Een coöperatie mag niet verworden tot een gewoon commercieel bedrijf dat geen oog heeft voor de belangen van zijn leden.

Het gaat hier volgens de *minister-president* eigenlijk meer om de problematiek van bui-

tenlandse studenten die hier opleidingen krijgen. Vanuit bepaalde ontwikkelingslanden stuurt men studenten naar hier.

ILVO is voor de heer *Jos De Meyer* een belangrijk beleidsinstrument. De wetenschappelijke context waarbinnen wordt gewerkt is heel belangrijk, maar daarnaast moet blijvend gekeken worden naar de aantoonbare toegevoegde waarde voor de landbouwsector zelf. Naast de wetenschappelijke toets, zou ook getoetst moeten worden wat de betekenis is voor de dagelijkse land- en tuinbouwpraktijk in Vlaanderen.

De *minister-president* benadrukt dat bij het wetenschappelijk onderzoek de toegevoegde waarde voor de landbouw en de landbouwer zelf een constante zorg is. De wetenschappelijke kennis moet gevaloriseerd kunnen worden door de landbouwers.

1.23. Landbouwimpactstudie en landbouweffectenrapport

Namens de Vlaams Belangfractie juicht de heer *Stefaan Sintobin* toe dat er bij belangrijke ingrepen in het buitengebied systematisch gebruikt gemaakt zal worden van een landbouwimpactstudie en een landbouweffectenrapport. Die studies moeten dan wel doorwegen bij de besluitvorming.

Met de landbouweffectenrapporten moet voor de heer *Jos De Meyer* ook effectief rekening worden gehouden.

1.24. Gewasbescherming

Er zijn nieuwe verplichtingen in verband met het gebruik van pesticiden, waardoor belangrijke inspanningen gevraagd worden van de sector. Er moet volgens de heer *Stefaan Sintobin* worden bekeken hoe dat financieel gecompenseerd kan worden. Want nieuwe lasten zorgen opnieuw voor concurrentievervalsing.

Er is een nieuwe EU-richtlijn in verband met gewasbescherming. Vanaf 2014 zijn belangrijke wijzigingen op til. Voor mevrouw *Els Robeyns* moet de sector tijdig wordt betrokken en dient gezorgd te worden voor de nodige opleidingen.

De nieuwe richtlijn treedt in werking in 2014. De *minister-president* beaamt dat de sector daarbij betrokken zal worden.

1.25. Dierenwelzijn

De heer *Stefaan Sintobin* is ermee akkoord dat dierenwelzijnsnormen nog verbeterd kunnen worden, maar we mogen niet vervallen in extremen. De landbouw is in eerste instantie een economische sector. Strengere normen zullen opnieuw leiden tot concurrentievervalsing.

Wat wordt verstaan onder ‘niet in extremen vervallen’ is volgens mevrouw *Els Robeyns* moeilijk te omschrijven. Dierenwelzijn moet ook vanuit Vlaanderen een belangrijk aandachtspunt zijn. Het is grotendeels een federale bevoegdheid, maar we moeten vanuit Vlaanderen nu en dan het initiatief nemen en in overleg met de federale overheid bepaalde thema's aankaarten.

1.26. Opleiding en vorming

Opleiding, vorming en nascholing zijn belangrijk, aldus de heer *Jos De Meyer*. De toekomst wordt ongetwijfeld mee bepaald door een aantal beleidsinstrumenten, maar de mensen die het dagdagelijks moeten waarmaken, zijn natuurlijk het meest essentieel. Hoe worden onze jongeren voldoende voorbereid om de moeilijke context waarin ze overmorgen moeten werken aan te kunnen? Hoeveel jongeren zijn nog van start gegaan? Wat is hun opleiding? Hoe worden ze verder begeleid?

Een positief aspect in de omgevingsanalyse is volgens mevrouw *Els Robeyns* de informatie over de opleiding van de bedrijfsleiders. Er is een evolutie merkbaar dat steeds meer bedrijfsleiders een hogere opleiding hebben genoten. Gelet op het steeds complexere landbouwproces en de steeds hogere eisen, is dat een positieve evolutie. Ook in de toekomst moeten we aandacht blijven hebben voor kennis en opleiding.

De *minister-president* verwijst naar het jaarverslag van het beleidsdomein Landbouw en Visserij voor actuele cijfers op dat vlak.

1.27. Boeren op een Kruispunt

De verdoken armoede neemt ook in de landbouwsector steeds toe, aldus mevrouw *Els Robeyns*. Aangezien in een landbouwbedrijf de privémiddelen en de middelen van het bedrijf niet altijd te scheiden zijn – specifieke situaties waar de regelgeving niet altijd rekening mee houdt – heeft dat bepaalde consequenties. We moeten aandacht hebben voor de verdoken armoede in die sector.

De vzw Boeren op een Kruispunt kan een eerste stap naar hulp betekenen, maar heeft ook preventief een belangrijke rol te spelen. Is er zicht op de belangrijkste problemen waarvoor boeren bij de vzw gaan aankloppen? Welke bedrijven doen vooral een beroep op Boeren op een Kruispunt? Hoeveel dossiers zijn er ondertussen in behandeling?

De *minister-president* deelt mee dat sinds de oprichting drie jaar geleden er zo'n 600 aanvragen voor begeleiding binnengekomen zijn. 46 bedrijven bevinden zich nog in een crisissituatie, 219 bedrijven bevinden zich in behandeling en 353 bedrijven hebben een aanvaardbare situatie door die verandering bereikt.

1.28. Biodiversiteit

De biodiversiteit in de landbouw gaat sterk achteruit, zeker ten opzichte van andere delen van het buitengebied. Steeds meer mensen geraken ervan overtuigd dat een versterking van de biodiversiteit op lange termijn alleen maar voordelen biedt, ook voor de landbouwproductie. Volgens mevrouw *Els Robeyns* heeft de achteruitgang vaak te maken met argwaan en een gebrek aan vertrouwen. Het is belangrijk dat we de landbouwers het nodige vertrouwen geven, want zij moeten het op het terrein realiseren. Momenteel hebben landbouwers veeleer schrik om bestraft te worden als ze bepaalde natuurwaarden creëren op hun akkers, want hun gronden zouden wel eens anders ingekleurd kunnen worden. Inzake de beheersovereenkomst is vanuit landbouwoogpunt de vrijwilligheid en onomkeerbaarheid cruciaal, maar vanuit natuuroogpunt is het belangrijk dat er garanties zijn voor een duurzaam resultaat. Hoe denkt de minister-president beide zorgen te kunnen verzoenen?

De heer *Bart Caron* vraagt of er in het jaar van de biodiversiteit ook een budget is ingeschreven voor agrobiodiversiteit.

Een van de elementen die tijdens het Belgisch EU-voorzitterschap aan bod komt, is volgens de *minister-president* de problematiek van de biodiversiteit. De administratie is ermee bezig en neemt heel wat initiatieven.

1.29. Landschap en natuur

Via investeringssteun worden ook een aantal ecologisch gerichte maatregelen in de landbouw gestimuleerd, zoals de huisvesting van leghennen in ammoniakvrije stallen, maar de landbouw moet ook een goed evenwicht kunnen vinden met ecologische ontwikkelingen. Er lopen een aantal projecten, waarvan de heer *Bart Caron* meent dat ze een voorbeeldfunctie kunnen hebben voor verdere ontwikkelingen. Voor de problematiek van akkervo-

gels bijvoorbeeld lopen in West-Vlaanderen projecten en experimenten. Dat kan ook voor landbouwers interessant zijn, omdat het verrijkend is en een stuk inkomen kan leveren, bijvoorbeeld voor het onderhoud.

Hoe ziet de minister-president het evenwicht tussen landbouw en ecologische ontwikkelingen? Ook vanuit Europa komt er kritiek dat de beheersovereenkomsten wat naar de achtergrond verdwijnen.

De heer Caron wijst ook nog op de relatie met ruilverkavelingen. Hij pleit voor een evaluatie van de ruilverkavelingsprocessen. In welke mate is daarbij nog aandacht voor de landschappelijke kwaliteit en natuurwaarden?

De spreker erkent dat er op die manier efficiëntiewinst kan worden geboekt, maar wil niet dat het gecombineerd wordt met het opkuisen van kleine natuurelementen en kenmerken van het landschap, wat vaak wel het geval is. Werken die daar het gevolg van zijn, moeten ook door de gemeenschap betaald worden. Het is niet alleen een kwestie van een efficiënte landbouw, maar ook van het maximaliseren van de leefbaarheid van dorpen en gemeenschappen.

1.30. Klimaat

De heer *Bart Caron* stelt dat in de beleidsnota terecht wordt verwezen naar een daling van 17 percent van de uitstoot van broeikasgassen door de landbouw. Maar wat zijn de doelstellingen? Aan de ene kant moeten een aantal maatregelen worden genomen om de klimaatopwarming voor de sector te pareren. Aan de andere kant is de sector, zoals iedereen, deels mee verantwoordelijk voor de opwarming. Vlaanderen zou op dat vlak vooruitstrevend moeten zijn. Het mag iets meer zijn dan wat in Kopenhagen is afgesproken.

De landbouw heeft volgens de *minister-president* een belangrijke bijdrage geleverd. Na Kopenhagen – 20/20/20 – zal bekeken worden of we Europees nog verder gaan of niet, richting 30 percent. Het is belangrijk dat tijdens het Belgisch voorzitterschap dit opnieuw op de agenda zal komen.

Als we verder gaan, moet dat voor de minister-president ook een economische toegevoegde waarde hebben. Inzake waterzuivering zijn we in Vlaanderen ver gegaan en hebben we bedrijven die ‘state of the art’ zijn. Onze wetgeving was vooruitstrevend, onze bedrijven hebben daarop ingespeeld en ze kunnen nu op de wereldmarkt actief zijn. De combinatie van het realiseren van doelstellingen en het stimuleren van de groene economie is heel belangrijk, maar niet eenvoudig te vinden. Bedrijven moeten daarvoor wel de nodige dynamiek ontwikkelen.

1.31. Mest

Overbemesting via vooral dierlijke mest blijft een probleem in Vlaanderen. We hebben een te hoog nitraatgehalte. In december 2008 waren er nog geen normen voor 2009 bekend. Dat was geen goed beleid. Worden de normen op tijd uitgezet? Hoe stevig zullen die normen zijn?

Volgens de heer *Bart Caron* hebben de landbouwers het recht om vooraf duidelijk te weten waar ze voor staan.

Ook op het vlak van mest is er volgens de *minister-president* een enorme vooruitgang geboekt.

1.32. Vergunningen

Als landbouwbedrijven willen investeren in de toekomst en een bouwaanvraag indienen

– de scheidelingslijn met het bevoegdheidsdomein Ruimtelijke Ordening – doen de stedenbouwkundige diensten zeer moeilijk. De bedrijven moeten niet alleen voldoen aan een aantal milieumaatregelen, maar ook aan een aantal Europese richtlijnen, zoals voor kippenhuisvesting, mestopslag enzovoort. In een weekblad van een landbouworganisatie stond dat er tussen de landbouworganisatie en de diensten van Stedenbouw overleg is geweest om de zaken op te lossen. De mensen die leven van het platteland, de landbouwbedrijven, moeten stedenbouwkundige vergunningen kunnen krijgen om de toekomst van hun bedrijf veilig te stellen.

De heer *Jan Verfaillie* doet een oproep aan de minister-president om de minister bevoegd voor Ruimtelijke Ordening aan te zetten tot enige soepelheid. Landbouw is een volwaardige economische sector die we dus ook alle kansen moeten geven.

Schaalvergroting betekent bijkomende investeringen op de locatie van de activiteiten. Rechtszekerheid betekent dat het gebied landbouwgebied blijft, maar ook een vlotte behandeling en soepele interpretatie van de wetgeving bij de aanvraag van stedenbouwkundige vergunningen is nodig.

Volgens de heer *Marc Vanden Bussche* kijken landbouwers, door de crisis gedwongen, ook naar hoevetoerisme en ontstaan er ook horecazaken. Volgens de vergunning mag enkel drank geschonken worden, maar er komen dan vragen om feesten te organiseren, en de boer ziet dat hij meer kan verdienen met zijn horecazaak dan met de landbouwuitbating. Er zou op dat vlak duidelijkheid geschapen moeten worden. Mensen kunnen geld verdienen, maar ze worden gelimiteerd door de bestaande stedenbouwkundige regelgeving.

Als landbouwers bepaalde horeca-activiteiten ontplooiën is er een heel duidelijke regeling. Zij mogen voor de *minister-president* natuurlijk niet in concurrentie komen met de reguliere horeca. Volgens de minister-president moet de heer Vanden Bussche zijn voorstel maar eens gaan vertellen aan de horecasector, die niet wil dat de landbouwsector met een aantal commerciële activiteiten voor oneerlijke concurrentie zorgt.

2. Visserij

2.1. Algemene beschouwingen

De heer *Stefaan Sintobin* stelt vast dat in de beleidsnota het onderdeel Visserij steeds beknopter wordt, wat verontrustend is. Bovendien bevat de beleidsnota ook weinig spectaculaire zaken die aanleiding zouden kunnen geven tot controverse. Het is een voortzetting van het beleid van de voorbije jaren.

De visserijsector is in zware crisis en de toekomst is alles behalve gegarandeerd. Zoals de Europese Commissie terecht stelt, zijn de problemen terug te brengen tot vijf structurele tekortkomingen en moet de hervorming van 2013 ervoor zorgen dat de visserij opnieuw performant en duurzaam is op economisch, sociaal en ecologisch vlak. De Vlaams Belangfractie hoopt dat op termijn de ecologische pijler niet de bovenhand haalt en het economisch belang van de visserijsector niet uit het oog wordt verloren.

Rechtstreeks en onrechtstreeks halen nog steeds een paar duizend mensen hun inkomen uit de visserijsector. Voor bedrijven waar minder jobs op de tocht staan – hoe jammer dat ook is – worden heel wat meer inspanningen geleverd.

De heer *John Crombez* juicht de algemene beleidslijn van de minister-president toe: durven kiezen voor visserijbeleid, met inzet voor de quota en de werking van de vismijnen, ook al gebeurt dat in een bijzonder moeilijke context.

Er bestaat de neiging om er negatief over te doen, maar de heer Crombez is niet pessimistisch. Niet de lengte van de beleidsnota is belangrijk, maar de intenties en de concretisering zijn van belang.

De heer *Bart Tommelein* kan de uitgangspunten van de beleidsnota grotendeels bijtreden. Het is belangrijk om de visserij opnieuw een toekomst te geven, met een beleid voor duurzaamheid, performantie en verdere professionalisering en promotie van visproducten.

De heer *Bart Caron* beaamt dat er een aantal goede doelstellingen in de beleidsnota staan. Zo zijn er voor duurzame visserij drie duidelijke doelstellingen. De vraag is natuurlijk hoe ze in de praktijk worden gerealiseerd. Bij de sanering zullen er ook een aantal slachtoffers vallen in de familiale visserijsector. Worden initiatieven genomen om de sociale gevolgen op te vangen?

Voor de heer *Johan Verstreken* is de beleidsnota een voorzetting van het beleid van de vorige legislatuur. De samenwerking tussen de vismijnen is een belangrijk aspect, naast bijvoorbeeld aquacultuur.

De *minister-president* antwoordt dat hij gelooft in de toekomst van de visserij en de sector ook alle kansen wil geven. Hij is ervan overtuigd dat het beleid van de vorige Vlaamse Regering wordt voortgezet. Waar nodig zullen bijkomende initiatieven worden genomen, maar continuïteit in de richting van een duurzame visserij wordt doorgetrokken. Dat is de enige manier om de toekomst van de vissers en reders te garanderen.

In de beleidsnota worden onze troeven aangeduid. Ook voor de visserij kan worden gekeken naar de korte keten. Tot nu toe kreeg dat weinig aandacht, maar op het vlak van duurzaamheid valt er wel wat voor te zeggen.

2.2. Gemeenschappelijk Visserijbeleid

De heer *Stefaan Sontobin* is heel benieuwd naar de hervormingsplannen betreffende het gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB) en hoopt dat de sector zelf maximaal betrokken zal worden bij de hervormingen. Het Belgisch voorzitterschap van de EU in de tweede helft van 2010 biedt een unieke gelegenheid om een stempel te drukken op de hervormingsplannen.

2.3. Duurzame visserij

De heer *Sintobin* beseft dat, als we de sector nog enige kans op overleven willen bieden, we maximaal zullen moeten inzetten op verduurzaming en differentiatie. Het streefdoel moet een bedrijfseconomisch rendabele visserij zijn, gezonde visbestanden en een minimale impact op het milieu. De heer *Sintobin* vreest alleen dat het elimineren van de overcapaciteit van de vloot er op termijn toe zal leiden dat de visserij een louter toeristisch en cultuurhistorisch gegeven wordt, wat niet de bedoeling kan zijn.

Er is ondertussen heel wat kennis en wetenschap over visserij en eco-efficiëntie en verduurzaming. Er moeten voor de heer *John Crombez* duidelijke keuzes worden gemaakt en daar zullen middelen voor nodig zijn in een transitieperiode.

Voor de verduurzaming van de visserijsector worden de activiteiten beperkt tot 180 dagen per jaar. Dat heeft volgens de heer *Bart Tommelein* uiteraard een impact op de rendabiliteit van de visvaartuigen. Kan deze regeling gehandhaafd blijven of dringen aanpassingen zich op? Zijn er plannen om reders die hun vaartuigen aanpassen met het oog op meer duurzaamheid te belonen door het toebedelen van vrijgekomen quota?

De regeling over de zeedagen, het aantal dagen dat gevist mag worden, is volgens de *mi-*

nister-president een belangrijke discussie op Europees niveau. In het verleden waren er voldoende zeedagen, maar het blijft een heel belangrijke zorg.

Bij het voortzetten van het sloopprogramma wordt alles in het werk gesteld om de vrijgekomen quota maximaal in te zetten voor duurzame visserij. Het vraagt zware inspanningen om van vistechiek te veranderen. Er werden de nodige middelen ingeschreven en er is een Europese subsidiëring, waardoor dossiers kunnen worden afgerond.

Groen! pleit volgens de heer *Bart Caron* sterk voor de verduurzaming van de vangstmethodes. Hoe zullen de middelen door de Vlaamse overheid worden ingezet om de vissers die inspanningen willen leveren voor de verduurzaming financieel te ondersteunen?

In de visserij bestaat al een vrij korte keten, aldus de *minister-president*, maar bijvoorbeeld voor het hier pellen van garnalen gebeuren inspanningen, om de keten te verkorten.

2.4. *Visserijonderzoek*

Inzake de inspanningen voor onderzoek naar alternatieve visserijtechnieken pleit de heer *Stefaan Sintobin* voor een efficiënte inzet van middelen en mensen.

ILVO doet goed wetenschappelijk onderzoek, maar voor de heer *Bart Caron* ontbreekt wel de dimensie van de klimaatwijziging. Er zullen mitigatiemaatregelen nodig zijn. Kan het ILVO hier een rol spelen?

2.5. *Aquacultuur*

De oprichting van een praktijk- en adviescentrum voor voorlichting en begeleiding voor de aquacultuur wordt toegejuicht, maar de heer *Stefaan Sintobin* waarschuwt ervoor dat het verder stimuleren van de aquacultuur niet mag leiden tot de verstoring van de privémarkt.

Volgens de heer *Bart Tommelein* staat in de beleidsnota dat, om de vraag naar aquacultuurproducten te kunnen beantwoorden, de praktijk, kennis en ervaring ontbreken. Er is blijkbaar voldoende academische kennis in Vlaanderen, maar de vertaling naar de praktijk ontbreekt. De minister-president wil een praktijkcentrum en adviesdienst voor voorlichting en begeleiding oprichten. Hoe concreet zijn die plannen? In welke mate kan het ILVO daarvoor instaan?

Volgens de heer Tommelein stelt de minister-president nogal vrijblijvend dat de aanmoediging van investeringen in de schelpdierkweek in de Belgische kustwateren tot de mogelijkheden behoort. Zijn er ook andere mogelijkheden? Staan al projecten op stapel? Zullen ook andere aquacultuurprojecten, zowel aan de kust als in het binnenland, worden aangemoedigd?

In het kader van de bestrijding van de opwarming van de aarde is het volgens de heer *Bart Caron* aangewezen dat we meer vis eten. De kweek van zoetwatervissen zou een antwoord kunnen bieden op de noodzaak om minder vlees te eten. Daarover staat niets in de beleidsnota. Visserij wordt vandaag beperkt tot de kust.

Aquacultuur is voor de *minister-president* een van de belangrijke te volgen sporen en betreft zowel zoetwater- als zoutwateractiviteiten. ILVO speelt daarbij een belangrijke trek- en rol, waarna concrete stappen in de praktijk worden gezet. De Belgische kaviaar is een goed voorbeeld van een investering op wetenschappelijke basis die nu bekend wordt.

2.6. Samenwerking vismijnen

De verdienstelijke pogingen van de minister-president om een samenwerking te realiseren tussen de verschillende vismijnen krijgen de volledige steun van de Vlaams Belangfractie. Tijdens de vorige legislatuur heeft de heer *Stefaan Sintobin* deze samenwerking meerdere keren bepleit. De vraag is natuurlijk hoe de samenwerking, die ook al in de beleidsnota 2004-2009 aangekondigd werd, gerealiseerd zal worden.

De heer *Bart Tommelein* houdt een pleidooi voor samenwerking tussen de vismijnen en steunt inspanningen van de minister-president om tot synergie te komen.

2.7. Promotie

De heer *Stefaan Sintobin* merkt op dat in de beleidsnota niets is terug te vinden over de promotie van onze visserijproducten.

In het operationeel programma zal volgens de *minister-president* verder aandacht worden besteed aan de promotie van door de Vlaamse vloot gevangen vis.

2.8. Vloot

Op basis van de tekst in de beleidsnota ontstaat volgens de heer *John Crombez* de indruk dat het verminderen van de vloot nog altijd een doelstelling is. Maar er is al gezegd dat het niet de bedoeling is om verder te gaan dan wat Europa oplegt.

De *minister-president* stelt uitdrukkelijk dat het niet de bedoeling is om de vloot nog verder te reduceren dan afgesproken. Het gaat nu over de uitvoering van de opgemaakte programma's.

2.9. Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquacultuursector

Hoeveel middelen kunnen via het Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquacultuursector worden vrijgemaakt voor de optimalisering van de productiemethoden? De heer *Bart Tommelein* onderschrijft de doelstellingen van de minister-president, maar vraagt hoe het wordt opgevolgd en gecontroleerd, want dat is cruciaal bij investeringen.

2.10. Beeldvorming en opleiding

Er wordt meer respect en zichtbaarheid gevraagd voor het zware beroep van visser. De meeste mensen hebben een geromantiseerd beeld van de zeevisserij. De heer *Bart Tommelein* vraagt initiatieven om de beeldvorming bij te sturen.

Maatschappelijke erkenning voor het beroep van visser is belangrijk voor de *minister-president*. Maar jongeren voelen zich nog steeds aangetrokken door de sector.

Over onderwijs staat er weinig in de beleidsnota. Het aantal studenten aan de visserij-school is gestegen. Als men kiest voor duurzame visserij, moeten we specialiseren en professionaliseren. De heer *Bart Tommelein* vraagt of overleg met de minister van Onderwijs mogelijk is. Hij vraagt ook aandacht voor het Fonds voor Scheepsjongeren, dat werd opgericht in 1931 ter bevordering en promotie van de aanwerving van scheepsjongeren. Dat zijn jongeren die tijdens en na hun studies een praktische opleiding aan boord krijgen en vooral matrozen bijstaan voor het werk aan dek. Dreigt het fonds niet het slachtoffer te worden van een bijzonder krappe budgettaire situatie? Kunnen er middelen voor ingeschreven worden?

De *minister-president* beaamt dat overleg met de minister van Onderwijs heel belangrijk

is. Stages en praktijkervaringen dienen te gebeuren in overleg met de sectoren en dat loopt vrij behoorlijk. Wat de middelen betreft, is er niet direct een probleem. Het is de verdienste van al degenen die initiatieven hebben genomen dat het goed verloopt.

2.11. Quota

De vangstquota zijn een teer punt, aldus de heer *Bart Caron*. Er is soms twijfel over de resultaten van de vangstquota, want ze worden ook internationaal niet altijd goed gerespecteerd. De vissers in Boulogne-sur-Mer hebben bijvoorbeeld actie gevoerd tegen de quota. Verdedigt de minister-president voluit de Europese quota?

Voor de Belgische visserij zijn de platvissen heel belangrijk. Op termijn dringen zich strengere beperkingen op om overbevissing tegen te gaan. Wat is de visie van de minister-president over de quota?

Nog dit jaar staan de onderhandelingen over de quota op Europees niveau op de agenda. Hierover wordt steeds goed overlegd met de sector. De *minister-president* stelt dat we moeten komen tot een duurzame visserij, wat betekent dat er wetenschappelijk onderbouwde argumenten moeten zijn om de quota vast te leggen. Maar zowel voor de zeedagen als de quota worden ernstige inspanningen geleverd.

Voor platvis werd door experts vastgesteld dat door het herstelplan maatregelen werden genomen die voor het herstel van deze groep hebben gezorgd. Maar de Vlaamse vloot moet zich ook richten op andere vissoorten en andere activiteiten. Garnalen zijn een goed voorbeeld.

Differentiëren is belangrijk, waardoor de vissoorten die in de problemen komen door overbevissing zich kunnen herstellen. Dat is een zorg van iedereen, maar er moeten goede afspraken over gemaakt worden.

2.12. Afval op zee

De problematiek van afval op zee blijft volgens de heer *Bart Caron* nog onbehandeld. De netten zijn synthetisch, dus die vergaan niet en blijven op zee rondzwerven en zorgen voor vogel- en vissterfte. Is hierover vanuit de overheid sensibilisering gepland?

De *minister-president* stipt aan dat er een project is waarbij alle zaken die niet thuishoren op zee, zoals netten, verzameld en verwerkt worden. Er zijn stimulansen om alles wat niet thuishoort op zee op te vissen, mee te nemen en aan land af te geven.

3. Plattelandsbeleid

3.1. Algemene beschouwingen

De heer *Dirk Peeters* is positief over het onderdeel plattelandsbeleid van de beleidsnota, zonder laaiend enthousiast te zijn. Met IPO en PDPO hebben we instrumenten om een sterk en gevarieerd plattelandsbeleid te voeren.

Mevrouw *Linda Visssers* stelt dat het plattelandsbeleid veel facetten van het maatschappelijk leven op het platteland behelst, met het risico dat alles versnipperd wordt benaderd en dan ook een versnipperd beleid wordt gevoerd, ressorterend onder verschillende ministers.

In het verleden pleitte de heer Sintobin al voor een gecoördineerde aanpak. De vrees was toen al dat gemeenten op het platteland niet genoeg geld zouden krijgen voor hun specifieke problemen, waarvan de landbouwwegen maar een klein aspect vormen. De Vlaams Belangfractie is voorstander van een plattelandsfonds, naar analogie met het Stedenfonds

en vraagt om alle aspecten van het plattelandsbeleid onder de bevoegdheid van één minister te groeperen.

Voor mevrouw *Els Robeyns* zou het plattelandsbeleid een belangrijk onderdeel moeten zijn van het beleid van de Vlaamse Regering. Er liggen op het platteland steeds meer uitdagingen in het verschiet en er voltrekken zich steeds nieuwe ontwikkelingen. Landelijke gemeenten krijgen steeds meer aantrekkingskracht als woongebied voor stedelingen en ook op toeristisch-recreatief vlak zijn ze belangrijk.

Plattelandsbeleid is beleidsdomeinoverschrijdend. Mevrouw Robeyns roept de minister-president op om erover te waken dat binnen de andere beleidsdomeinen rekening wordt gehouden met de verschillende ontwikkelingen en de beperkte draagkracht van het platteland.

De *minister-president* maakt duidelijk dat het platteland de nodige prioriteit moet krijgen, maar er zijn natuurlijk heel veel aspecten aan verbonden.

De multifunctionaliteit van de landbouw manifesteert zich volgens de heer *Karlos Callens* in het stijgende belang van plattelandsontwikkeling. Het stijgende belang van de tweede en de derde pijler is een onomkeerbare evolutie. De grootste bekommernis van de landbouwers is dat door de heroriëntering van de budgetten, zoals aangetoond door de praktijk, financiële middelen voor landbouwdoeleinden worden gebruikt voor andere zaken, zoals dorpskernvernieuwing, verlichting van fietspaden enzovoort. Voor deze noden moeten er andere kredieten zijn. Het is pervers te pleiten voor een leefbare landbouw als men de facto de beperkte financiële middelen aan de sector onttrekt. De heer Callens dringt erop aan dat de minister erop toeziet dat de middelen voor plattelandsontwikkeling efficiënt worden besteed, vanuit het perspectief van de landbouwers. Hij vraagt de minister-president om ook de andere ministers warm te maken voor de ondersteuning van een plattelandsbeleid op maat van de mensen die er wonen.

Volgens de heer *Jan Durnez* heeft de beleidsnota inzake plattelandsbeleid de kenmerken van een groen- en witboek en zal de komende jaren de verfijning gebeuren. Er wordt gewerkt op drie sporen, maar de heer Durnez wil een vierde spoor voorstellen: het institutionele aspect.

In de provincies is de aanzet gegeven om aandacht te vragen voor het landelijk gebied. Het is volgens de heer Durnez goed om die sporen te blijven volgen. Op de bestaande plattelandsplannen van de provincies werd een bovenbouw gemaakt.

De *minister-president* beaamt het belang van het vierde spoor. De institutionele ontwikkelingen moeten goed opgevolgd worden.

Voor mevrouw *Tine Eerlingen* heeft het platteland zijn eigen troeven en problemen. De N-VA-fractie is vrij tevreden over de beleidsnota inzake plattelandsbeleid, maar het is natuurlijk een relatief nieuw beleidsdomein dat nog verder ontwikkeld moet worden.

Voor mevrouw Eerlingen is het positief dat het beleid is gebaseerd op het actieplan dat door de VLM is opgemaakt. Daar staan zeer concrete acties in.

Onderzoek naar de noden van de plattelandsgemeenten en het verhogen van de bestuurskracht is uitermate belangrijk om een meer onderbouwde visie te ontwikkelen en het plattelandsfonds vorm te geven.

Volgens de heer *Jos De Meyer* heeft de beleidsnota als belangrijkste kenmerk continuïteit ten opzichte van de vorige legislatuur. Maar in de loop van deze regeerperiode worden

we geconfronteerd met belangrijke momenten. PDPO II 2007-2013 is halfweg. Dat betekent dat deze legislatuur de nieuwe visienota moet worden voorbereid. De heer De Meyer vraagt dat de commissie daar sterk bij betrokken zal worden.

De *minister-president* beaamt dat tijdens deze legislatuur een nieuwe visie ontwikkeld moet worden. Dat moet met de nodige zorg gebeuren.

De minister-president drukt zijn dank uit voor het feit dat de beleidsnota inzake plattelandsbeleid kamerbreed wordt ondersteund. Het is heel belangrijk dat voldoende aandacht gaat naar het plattelandsbeleid vanuit het parlement. Het gaat niet om het stedelijk beleid tegen het plattelandsbeleid, maar beide moeten zich ontwikkelen. Dat moet tijdens deze legislatuur verder gerealiseerd worden.

Een aantal vragen waren gericht aan de minister-president als coördinerend minister. Voor de minister-president is het belangrijk dat hij in eerste instantie ruimte laat aan de vakministers om beleid te voeren en niet als schoolmeester optreedt. Hij waakt erover dat het platteland aan bod komt, en als dat niet het geval is, zal hij interveniëren. Daarnaast moet hij natuurlijk zelf doen wat hij moet doen.

3.2. Ruilverkavelingen

De heer *Dirk Peeters* is kritisch over het instrument ruilverkaveling. De ruilverkaveling Gooik wordt in de beleidsnota voorgesteld als een voorbeeld voor plattelandsontwikkeling over het grondgebied van een hele gemeente. De spreker vreest dat het inzetten van dat instrument op die schaal zorgt voor een vrij eenzijdige invulling, gericht op grootschalige, niet-familiale, niet-grondgebonden en zelfs bioindustriële landbouw. Daarin schuilt een gevaar. Een meer gebiedsgerichte benadering, zoals bij De Merode, zou voor een gemeente als Gooik meer kansen bieden dan het nu voorgestelde instrument van de ruilverkaveling.

Ruilverkavelingen zijn per definitie instrumenten onder de bevoegdheid van minister Schauvliege. De *minister-president* vindt de stelling van de heer Peeters, dat bepaalde types van landbouw worden bevoordeeld, iets te sterk. Het is wel de bedoeling van een ruilverkaveling om de kavels op een efficiënte manier te verdelen. Maar ook voor leefmilieu is een ruilverkaveling heel belangrijk.

3.3. Beheersovereenkomsten

Er wordt via de instrumenten van het plattelandsbeleid fors geïnvesteerd in een duurzame landbouw, maar wel technisch georiënteerd. Het gaat dan bijvoorbeeld over energetische aspecten, warmtekrachtkoppeling of de beperking van de emissies. De heer *Dirk Peeters* stelt die niet in vraag, maar zeker in het jaar van de biodiversiteit moeten we ook de ecologische aspecten van het platteland en de impact van de landbouw meenemen en ook aandacht hebben voor de beheersovereenkomsten. Die geraken nu wat ondergesneeuwd, omdat andere aspecten overbenadrukt worden.

Tijdens het Europees voorzitterschap zal biodiversiteit een belangrijk dossier zijn, verduidelijkt de *minister-president*. De beheersovereenkomsten zijn terechte aandachtspunten.

3.4. Bestuurskracht plattelandsgemeenten

We moeten werken aan de bestuurskracht van plattelandsgemeenten. Dat is voor de heer *Dirk Peeters* prioritair en belangrijk. Er moet ook een goede relatie ontwikkeld worden tussen het platteland en stedelijke ontwikkeling. Op dat vlak nieuwe inzichten verwerven, is een uitdaging voor de toekomst. Hoe, wanneer en met welke middelen zal dat gebeuren? Het gaat dan om de financiële ondersteuning van gemeenten, waarvoor PDPO alleen onvoldoende is.

Samenwerking tussen gemeenten moet voor mevrouw *Linda Vissers* vergemakkelijkt worden. Vaak is de wil om samen te werken wel aanwezig, maar geraken de besturen ontmoedigd. Uiteenlopende sectorale procedures en bestuursvormen zorgen voor een kluwen aan samenwerkingsverbanden. De transparantie is zoek en integraal samenwerken wordt vaak bemoeilijkt.

Ook voor mevrouw *Els Robeyns* is een belangrijk aandachtspunt de bestuurskracht van de kleine landelijke gemeenten, waarbij zich in de praktijk heel wat problemen stellen. De Vlaamse overheid probeert de autonomie van de lokale besturen te verhogen, maar voor de kleine landelijke gemeenten die zich over een groot gebied uitstrekken en het met minder financiële middelen en personeel moeten doen, is dat niet altijd evident. Op lange termijn is een fusie van gemeenten onvermijdelijk. Op dit moment is dat niet echt realistisch en mevrouw Robeyns heeft ook bedenkingen bij het beleid van vrijwillige fusies. Voor bepaalde beleidsdomeinen is intergemeentelijke samenwerking tussen verschillende kleine landelijke gemeenten de toekomst.

De heer *Marc Vanden Bussche* stelt dat de opgelegde planlasten misschien voor de gemiddelde gemeente draagbaar zijn, maar voor plattelandsgemeenten zijn deze niet draagbaar. Gemeenten proberen samen te werken en werven bijvoorbeeld één stedenbouwkundig ambtenaar aan voor meerdere gemeenten. Zijn fusies het te verwachten wondermiddel voor deze gemeenten? De heer Vanden Bussche meent van niet. Er is maar één mogelijkheid en dat is het financieel ondersteunen van deze gemeenten.

Mevrouw *Tine Eerlingen* steunt het opstarten van gebiedsgerichte initiatieven, met een bottom-upbenadering, waarbij de gemeenten de ruimte hebben om te participeren en initiatieven te nemen. We moeten er natuurlijk wel voor zorgen dat ze daardoor geen bijkomende administratieve lasten hebben en de lusten groter blijven dan de lasten.

Een landelijke gemeente heeft volgens de heer *Jan Durnez* de uitdaging om met beperkte middelen een veelheid van opdrachten te vervullen. Dat heeft uiteraard te maken met oppervlakte, wegen, kerkgebouwen en dergelijke. Daarnaast is heel wat regelgeving ontstaan op basis van de gemiddelde gemeente en de landelijke gemeenten beantwoorden daar niet aan. Bijvoorbeeld de opdracht om bepaalde ambtenaren aan te werven stelt de gemeente voor problemen.

De *minister-president* stelt dat overleg goed is, maar de autonomie van de gemeenten wordt ook op prijs gesteld.

3.5. IPO

Bij het herbestemmen van leegstaande gebouwen mogen volgens mevrouw *Linda Vissers* niet alle bevoegdheden bij het IPO terechtkomen. Ook het middenveld moet hierbij betrokken worden als volwaardige gesprekspartner. In agrarisch gebied moet landbouw altijd de belangrijkste factor blijven.

Bestaande initiatieven zoals het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) moeten toegankelijker worden voor de landbouwsector. De landbouwsector is nog steeds de eerste economische speler op het platteland.

IPO werd in de vorige legislatuur in het leven geroepen. Soms ontstaat de indruk dat het heel ruim gaat, maar de betrokkenheid van alle beleidsdomeinen is natuurlijk het probleem van het platteland. Mevrouw *Els Robeyns* vraagt hoe de werking kan worden bijgestuurd, om de essentie niet uit het oog te verliezen?

De heer *Jos De Meyer* is van mening dat het IPO meer bekend moet worden. Misschien

moet aan een structurele versterking gewerkt worden, maar dat betekent niet noodzakelijk meer financiële middelen. Meer transparantie voor de gemeenten zou positief zijn, zodat de beleidsmensen beter geïnformeerd worden over mogelijkheden en beslissingen.

3.6. *Ondersteuning projecten*

Uit ervaringen van regionale landschappen en lokale besturen in de Kempen blijkt dat projectaanvragen waar verschillende partners bij betrokken zijn en die voorbereid werden door het regionaal sociaaleconomisch overlegcomité (RESOC) op provinciaal niveau sneuvelen. Dat heeft volgens de heer *Dirk Peeters* voor een deel te maken met de verzuijing. Dezelfde dossiers krijgen, als ze enkele maanden later worden ingediend door bijvoorbeeld een Landelijke Gilde, wel een gunstig advies. Men weet dus de centen te vinden. Door deze manier van werken, is heel wat ongenoegen ontstaan. De praktijk leert dat belangrijke partners als streekontwikkelingsorganisaties en gemeentebesturen de wenkbrauwen fronsen en dat zou niet mogen. De dynamiek die kan ontstaan, mag niet te eng worden ingevuld.

Voor de *minister-president* is dit een heel ruim debat. Het heeft natuurlijk ook met bestuurskracht te maken en met de interne staatshervorming en de vraag wat de provincies nog doen. Dat debat zal de volgende maanden en jaren gevoerd worden. Na die interne staatshervorming moet alles duidelijk zijn en komen we tot een nieuwe aanpak.

Als er op het platteland problemen zijn, is de gemeente volgens de heer *Karlos Callens* de eerste actor. Die roept de provincie in, waarna naar de Vlaamse Gemeenschap wordt gestapt, die eventueel een beroep doet op Europese middelen. Meestal nemen de provincies het voortouw in het kader van de Leadermiddelen. Die middelen gaan over het algemeen naar administratieve rompslomp, onderzoeken, studies en plannen, maar er gaat weinig naar de echt noodzakelijke investeringen. Die zijn meestal voor rekening van de gemeenten.

Volgens de heer *Jan Durnez* worden de lopende Leaderprogramma's duidelijk beter gefinancierd dan voorheen. Vroeger ging het soms om 2 miljoen euro voor vijf jaar, wat maar een kleine fractie is van het Stedenfonds. Nu is Leader versterkt. Op Vlaams niveau werd de keuze gemaakt om maximaal tien regio's af te bakenen. Leader wordt niet geleid door de provincie, maar door een eigen bestuursinstantie. Daar gebeurt de besluitvorming.

De spreker stipt nog aan dat de gemeenten die niet in die geselecteerde Leadergebieden zitten, ook een beroep doen op PDPO. Daar spelen de provincies wel een rol, naast de Vlaamse overheid en de gemeenten. Het zijn kleine, maar wel heel concrete, projecten.

Voor de *minister-president* is het cruciaal dat de Europese middelen maximaal gebruikt worden. Hij onderstreept dat hierop niet bespaard is.

Mevrouw *Tine Eerlingen* vraagt aandacht voor de specifieke problemen van de Vlaamse Rand. Uit cijfers van de VLM blijkt dat in Vlaams-Brabant minder middelen worden geïnvesteerd. Dat heeft natuurlijk te maken met de oppervlakte open ruimte, maar de verstedelijkingsdruk is daar wel heel groot. Daar moet specifieke aandacht aan besteed worden.

De *minister-president* verwijst naar het overzicht van plattelandsprojecten in het kader van As 3 van PDPO, waaruit blijkt dat er voor Vlaamse cofinanciering weinig verschil is tussen Vlaams-Brabant en de andere provincies. Op basis van het cijfermateriaal blijkt dat Vlaams-Brabant niet moet onderdoen voor de andere provincies. Sterker nog, voor As 4, Leaderprojecten 2008-2009, ontvangt Vlaams-Brabant 952.000 euro en de provincie Antwerpen bijvoorbeeld 629.000 euro.

Mevrouw *Tine Eerlingen* stelt dat zij verwees naar de cijfers van de VLM voor land- en natuurinrichtingsprojecten, waarvoor Vlaams-Brabant, met 13 percent van de middelen, op de laatste plaats staat. Zij beweert niet dat Vlaams-Brabant wordt achtergesteld, maar vraagt vooral aandacht voor de specifieke problemen in de Vlaamse Rand en Vlaams-Brabant door de grote verstedelijkingsdruk, waardoor de open ruimte onder bijzondere druk komt te staan.

De heer *Jan Durnez* verduidelijkt dat een aantal jaren geleden criteria werden gemaakt om de Leadermiddelen toe te kennen. Dat had te maken met bevolking, bevolkingsdichtheid, de index van bebouwing en het inkomen van gemeenten. Op basis van die criteria kan een selectie gemaakt worden. Als men criteria zoekt waardoor alle gemeenten in aanmerking komen, wordt het een verloren inspanning.

3.7. *Leefbaarheid platteland*

Mevrouw *Linda Vissers* stelt zich vragen bij de plaats van buurtwinkels op het platteland. In het verleden werd actie ondernomen, maar de vraag is wat de evaluatie hiervan is en wat in de toekomst zal gebeuren.

Voor de leefbaarheid van een dorpskern zijn volgens de *minister-president* een buurtwinkel, een dorpscafé en een school belangrijk. In het verleden liepen een aantal pilootprojecten inzake buurtwinkels. Samen met VLAM wordt dat op een structurele en duurzame manier verder ontwikkeld.

Vooraf voor de woonkorrels op het platteland zijn er problemen. De leefbaarheid van deze gehuchten hangt af van het verenigingsleven en de integratie, maar dat vraagt ondersteuning. De kleine gemeenten hebben veelal niet die mogelijkheden, dus moet volgens de heer *Karlos Callens* de Vlaamse Regering ervoor zorgen dat het verenigingsleven binnen de woonkorrels in stand blijft of opnieuw versterkt wordt.

De heer *Marc Vanden Bussche* verwijst naar het Westhoekoverleg, waar voortdurend de problemen van plattelandsgemeenten aan bod komen. Het typische voorbeeld van een plattelandsgemeente is volgens de heer Vanden Bussche Alveringem. Een gemeente met minder dan 5000 inwoners, negen fusiegemeenten, een oppervlakte van 8000 hectare, geen industriële activiteiten, ongeveer 300 landbouwbedrijven, een sterk verouderde bevolking, een aanvullende gemeentebelasting op de personenbelasting van 8 percent en 2250 opcentiemen op de onroerende voorheffing. Door de lage waarde van het onroerend goed en de geringe belastbare inkomens, zijn dat geen grote inkomsten voor de gemeente. Er zijn 200 kilometer landbouwwegen en zeven kerkfabrieken. Dit summiere beeld schetst alle problemen van een plattelandsgemeente: er zijn geen buurtwinkels, het postkantoor is verdwenen, de buurtcafés dreigen te verdwijnen, dokters verlaten het platteland, er zijn slechte verbindingen met autosnelwegen, zodat ook daar geen activiteiten gecreëerd worden.

De *minister-president* verwijst, als antwoord op de schets van de heer Vanden Bussche van Alveringem naar de subsidies die in het kader van een Leaderproject naar Alveringem zijn gegaan. Ook de regio Westhoek wordt met aanzienlijke bedragen gesteund.

De heer *Marc Vanden Bussche* denkt toch dat de gemeenten uit de Westhoek zich met een kluitje in het riet gestuurd zullen voelen. Met 250.000 euro voor 200 kilometer landbouwwegen geraakt men niet ver. Er moet enige bescheidenheid aan de dag gelegd worden over de fondsen voor die gemeenten.

De *minister-president* reageert dat op basis van de cijfers over de projecten blijkt dat de Westhoek niet met een kluitje in het riet wordt gestuurd.

Het verouderd woningenbestand is volgens de heer *Marc Vanden Bussche* ook een belangrijk probleem, waar blijvend aandacht aan besteed moet worden.

Plattelandsgemeenten dachten mee te kunnen profiteren van bijvoorbeeld het plaatsen van windmolens. Maar in de provinciale plannen worden windmolens gesitueerd in de industriezones rond de steden. Dat is logisch, maar een bijkomende frustratie voor de plattelandsgemeenten. Nog een reden om aanspraak te kunnen maken op bijkomende financiering.

De heer Vanden Bussche vraagt meer toelichting over de passage in de beleidsnota dat het weloverwogen hergebruik van waardevol patrimonium en erfgoed, zoals kastelen of leegstaande hoeves, voor innovatieve bedrijvigheid en dienstverlening, de plattelandseconomie nieuwe impulsen kan geven. Wat bedoelt de minister-president daar juist mee?

Het is de intentie van de *minister-president* om te kijken welke activiteiten ontwikkeld kunnen worden als gebouwen leeg komen te staan.

3.8. *Plattelandsfonds*

De middelen uit het plattelandsfonds worden via projecten verdeeld. Dat kan de lokale dynamiek ondersteunen en inspelen op plaatselijke noden. Voor mevrouw *Linda Vissers* mogen de middelen echter niet alleen toegekend worden aan gemeenten die erin slagen om een plattelandsp project in te dienen. Dat zou de administratieve verplichtingen doen toenemen en de drempel voor de zwakste gemeenten verhogen.

Mevrouw *Els Robeyns* stelt dat reikhalzend wordt uitgekeken naar het plattelandsfonds. De kleine gemeenten verdienen extra financiële ondersteuning. De vraag is natuurlijk hoe de minister-president dat concreet gaat uitwerken en hoe erover gewaakt zal worden dat de kleine gemeenten met minder personeel, die ook vaak te laat komen als met projecten wordt gewerkt, zeker niet de boot missen.

Vanuit Brussel wordt ervoor gekozen om de polders te bewaren, want dat is belangrijk voor het welzijn van de bevolking, aldus de heer *Marc Vanden Bussche*. De mensen moeten dus betalen om daarvan te kunnen genieten. Dat verantwoordt ook het op te richten plattelandsfonds. Het geld moet natuurlijk gaan naar de gemeenten die er het meest nood aan hebben. De frustratie is dikwijls dat het geld naar de grote steden vloeit of naar de landelijke gemeenten die gefuseerd zijn met grote steden.

In de beleidsnota staat dat de minister-president zich goed wil beraden over de definitie van een plattelandsgemeente. Voor de heer Vanden Bussche is dat primordiaal. Hoeveel geld zal er op lange termijn in dat fonds komen? Zal dit het wondermiddel zijn om de financiële draagkracht van de plattelandsgemeenten te verhogen en de taken te vervullen die men van de gemeenten verwacht?

Er is een plattelandsfonds gepland. We weten dat vandaag de financiële mogelijkheden nog niet voorhanden zijn. De heer *Jos De Meyer* hoopt dat dat zeker in 2011 wel het geval zal zijn. Cruciaal is wat de criteria zullen zijn om de extra middelen te verdelen. De heer De Meyer verwacht dat de commissie daar voldoende bij betrokken zal worden.

Voor volgend jaar wordt 75.000 euro uitgetrokken voor onderzoek naar het plattelandsfonds, maar er zijn geen bedragen voor het fonds zelf, ook niet voor de volgende jaren. De verwachtingen mogen volgens de heer *Marc Vanden Bussche* dan ook niet te hoog gespannen zijn.

De *minister-president* verduidelijkt dat binnen de VLM momenteel één voltijdsequivalent

wordt belast met het voorbereidend werk voor de oprichting en decretale verankering van het plattelandsfonds. In de begroting 2010 is 79.000 euro ingeschreven voor onderzoek dat de bouwstenen moet vormen voor het plattelandsfonds. Bovendien is er ook ondersteuning door de studiedienst van de Vlaamse Regering, die studiewerk zal verrichten over de afbakening van het platteland. De afbakening van plattelandsgemeenten is een belangrijk aandachtspunt voor het op te richten plattelandsfonds.

De creatie van dit fonds, inclusief de selectiecriteria voor de gemeenten en deelgemeenten die in aanmerking komen, zal besproken worden met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Het plattelandsfonds zal niet operationeel zijn in 2010. Het is de bedoeling om er vanaf 2011 de nodige middelen aan toe te vertrouwen.

De zes krachtlijnen uit de beleidsnota zijn volgens de heer *Jan Durnez* zeer goede opties voor het plattelandsfonds. Hij wil wel vermijden dat het een annex wordt van het Gemeentefonds en ten onder gaat aan verdeelsleutels en iedereen een deel moet krijgen, waardoor het kleine fracties worden die geen bijdrage meer leveren voor het Vlaamse plattelandsbeleid, maar voor gemeenten enkel een vervanging zijn van de middelen die ze niet uit het Gemeentefonds halen. De verdeelsleutels voor het Gemeentefonds zijn veel belangrijker om dat op te lossen dan het sturen van het plattelandsfonds in een richting die haaks staat op de zes krachtlijnen uit de beleidsnota.

De *minister-president* begrijpt de bezorgdheid. Maar op het Gemeentefonds werd ook niet bespaard, om alle gemeenten in Vlaanderen alle kansen te geven. Hij beaamt het uitgangspunt uit de beleidsnota. Het moet duidelijk zijn wat met de middelen van het fonds gebeurt, zonder een verdelingsmechanisme in het leven te roepen waardoor iedereen iets krijgt, maar niemand tevreden is. Er is het nodige overleg om het fonds goed te duiden en geen verkeerde verwachtingen te scheppen.

3.9. *Waterbeleid*

Mevrouw *Linda Vissers* stelt dat de Vlaamse overheid zich moet engageren voor het waterbeleid op het platteland. Waterzuivering in zones die niet kunnen aansluiten op het openbaar rioleringsnet moet ondersteund worden met voldoende financiële middelen voor de particulieren.

De heer *Karlos Callens* schetst dat, als gemeenten geconfronteerd worden met veel systemen voor de individuele behandeling van afvalwater (IBA's) in het buitengebied, dat ook financiële gevolgen heeft. De IBA's worden voor een deel betaald door de gemeenten, maar ze moeten ook onderhouden worden. Dat moet eigenlijk niet door de gemeente gebeuren, maar als particulieren moeten instaan voor het onderhoud, gebeurt dat veelal niet. Gemeenten zijn dus bijna verplicht om zelf het onderhoud te doen.

De *minister-president* duidt aan dat bepaalde gemeenten daarover afspraken hebben gemaakt. Minister Schauvliege onderneemt op dat vlak de nodige acties.

3.10. *Dorpsleven*

In het verleden werden al specifieke problemen op het platteland aangehaald, onder meer zorgboerderijen en de paardenhouderij. De Vlaams Belangfractie wil stilstaan bij de problematiek van de volkssporten, de typische vormen van volksvermaak die dikwijls op het platteland worden beoefend. Volkssporten hebben alles te maken met onze volkscultuur en mogen niet verloren gaan. Wellicht vallen sommige zaken onder sportbeleid en andere onder cultuur, maar de minister van Plattelandsbeleid moet er zeker speciale aandacht aan besteden, zodat deze volkssporten in stand worden gehouden.

Mevrouw *Linda Vissers* vraagt ook bijzondere aandacht voor het behoud van de volks-

cafés. Een aantal volkssporten zijn onlosmakelijk verbonden met het caféleven. Tal van volkssporten die bijna uitsluitend in cafés worden beoefend, zijn haast volledig verdwenen. Het café blijft een plaats van ontmoeting. Als dat niet langer is om te kegelen, te boogschieten of te kaarten, is het om er samen te komen voor een wedstrijd en er nadien de nabeschouwingen te houden, of om er samen naar een wedstrijd te kijken. Deze volkscafés mogen niet verdwijnen. Mevrouw Vissers vraagt de minister-president om hier de nodige aandacht aan te besteden.

Het is volgens de *minister-president* belangrijk om hier de nodige aandacht aan te besteden. Uit het overzicht van de projecten blijkt dat er ook in het verleden de nodige aandacht aan besteed is. Ook voor zorgboerderijen en de paardenhouderij zijn acties ondernomen.

3.11. *Verdoken armoede*

Het is voor mevrouw *Els Robeyns* belangrijk om het sociale weefsel op het platteland niet uit het oog te verliezen. Verdoken armoede en eenzaamheid doen zich ook op het platteland voor. Buurtwinkels, dorpscafés en dorpsrestaurants spelen daarbij een belangrijke rol.

De heer *Jos De Meyer* bevestigt de zorg over de verdoken armoede op het platteland. Hij vraagt of het mogelijk is dat de afdeling Landbouw en Samenleving van ILVO de verdoken armoede op het platteland beter in kaart brengt, zodat beter kan worden nagedacht over de manier waarop het beleid gevoerd moet worden.

De *minister-president* zal nagaan of het beleidsdomein Landbouw en Visserij verder onderzoek kan doen om de verdoken armoede te duiden. Meer cijfermateriaal is dus van belang.

3.12. *Mobiliteit*

De verkeersveiligheid is een ander probleem. Volgens de heer *Karlos Callens* is er veel geld van de Vlaamse overheid dat, via de provincie, bestemd is voor de aanleg van fietspaden. Punt is dat alleen de fietspaden worden gesubsidieerd die deel uitmaken van een fietsnetwerk. Als de gemeente voor de ontsluiting van een woonkorrel op het platteland een fietspad wil aanleggen naast een weg, maar het fietspad is niet opgenomen in een fietsnetwerk, is er geen subsidie voor. Het financiële plaatje voor het aanleggen van uitwijkstroken op landbouwwegen is een ander probleem. Landbouwmachines worden alsmaar groter, wat het kruisen van ander verkeer, ook van fietsers en voetgangers, moeilijk maakt.

Kleinere gemeenten hebben volgens de heer Callens problemen met het busvervoer, zowel voor regulier-, school- als gehandicaptenvervoer. Mensen zijn vereenzaamd omdat de overheid niet voor de mogelijkheden zorgt om zich op een normale manier te kunnen verplaatsen. Iedereen wil de kinderen op tijd in school of bij de kinderopvang krijgen, maar als er geen openbaar vervoer is, zorgt dat voor problemen.

Volgens de heer *Marc Vanden Bussche* schiet de belbus soms zijn doel voorbij. Er moet op vaste punten op- en afgestapt worden, waardoor minder mobiele en oudere mensen geen gebruik kunnen maken van deze mobiliteit.

De heer *Jos De Meyer* stelt dat de belbus best eens onder de loep genomen mag worden. Mobiliteit op het platteland is zeer belangrijk, maar bij het gebruik van de belbus in sommige regio's rijst de vraag of er niet beter een beltaxi zou zijn. Dat hoeft niet noodzakelijk door De Lijn georganiseerd te worden, want er kan ook worden samengewerkt met de privésector. Het gebruik van de belbus is op sommige plaatsen dermate gering – maar wel noodzakelijk – dat de infrastructuur die er vandaag voor gebruikt wordt niet zo efficiënt is. Met dezelfde middelen kan misschien meer bereikt worden als op een andere manier wordt gewerkt.

Dit is voor de *minister-president* een terecht aangehaald onderwerp. Over de bedenkingen inzake de belbus en mogelijke andere initiatieven als de beltaxi buigt ook minister Crevits zich. Basismobiliteit is heel belangrijk, maar dat heeft natuurlijk ook budgettaire consequenties. Het is een mooi initiatief, maar in de realiteit niet helemaal uitvoerbaar. Dan rijst de vraag wat andere oplossingen zijn voor de mobiliteit in plattelandsgebieden.

3.13. *Stad versus platteland*

De heer *Jan Durnez* verwijst naar de in 2009 verschenen nota ‘Een sterke stad en een sterke stadsregio’. De spreker wil vermijden dat er een debat met twee snelheden ontstaat, dus moet naast het voortzetten van de discussie over de stadsregio’s er ook materiaal over sterke gemeenten en sterke plattelandsregio’s ontwikkeld worden.

In de beleidsnota wordt meermaals verwezen naar het actieprogramma ‘Naar een Vlaams plattelandsbeleid’, voorbereid door de VLM. De heer Durnez stelt voor om dat actieprogramma in de commissie te bespreken.

Inzake onderzoek is er sprake van een platform voor plattelandsonderzoek en het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen (SBOV). De heer Durnez vraagt naar de geïntegreerde aanpak. De krachtlijnen voor het plattelandsfonds zijn aangegeven. De problematiek van de financiering van de gemeenten is één onderdeel, maar daarnaast moeten de plattelandsregio’s zich ook ontwikkelen, wat te maken heeft met samenwerking tussen besturen en de inzet van Europese middelen.

In de beleidsnota wordt ook stilgestaan bij de verbreding van de landbouw. Volgens mevrouw *Tine Eerlingen* liggen daar belangrijke kansen voor de sector zelf, maar ook voor Vlaanderen als groen en dynamisch stedengewest. Dat laatste is een van de belangrijke doorbraken in het regeerakkoord, wat de N-VA volop steunt.

De VLM heeft een sleutelpositie. Niet enkel voor het herinrichten van de ruimte, maar ook voor het opzetten van participatieprocessen tussen overheid en burgers. De aandacht voor landschap en natuur is positief. We hebben in Vlaanderen een zeer zware druk op de open ruimte. De landbouw speelt daarbij natuurlijk een prominente rol als landschapsbeheerder. Binnen de open ruimte moet een evenwicht worden gevonden tussen landbouw en natuur, maar er zijn nog andere functies die de druk op de open ruimte verhogen: bedrijven, recreatie. Er moet dus een goed evenwicht gevonden worden.

De *minister-president* verduidelijkt dat het plattelandsonderzoek in nauw overleg met VLM gebeurt. De geïntegreerde aanpak is terecht een aandachtspunt.

3.14. *Landbouw en natuur*

Landbouw en natuur hebben elk hun ruimteclaim en de onderlinge verhouding is niet altijd vrij van conflicten, beschrijft mevrouw *Tine Eerlingen*. Zoals in de beleidsnota staat, kunnen het ook objectieve bondgenoten zijn. Dat moeten we proberen versterken.

Het is belangrijk dat de taakstelling inzake open ruimte, zoals vastgelegd in het RSV en verankerd in het regeerakkoord, gehaald wordt. De beleidsnota is daarin heel duidelijk. Mevrouw Eerlingen verwacht ruime aandacht voor de landbouwsector als natuur- en landschapsbeheerder. Dat punt verdient nog wat meer aandacht.

Er moet ook steeds gewaakt worden over de leefbaarheid van de bedrijven. Rechtszekerheid en het koppelen van de middelen aan de gevraagde inspanningen zijn belangrijke uitgangspunten. Lasten en lusten moeten evenredig verdeeld worden.

De realisatie van de taakstellingen landbouw, natuur en bos moet blijvend gecoördineerd worden, over de verschillende sectoren en beleidsdomeinen, zodat het meer wordt dan een mathematische oefening en maximaal bijdraagt tot de kwaliteit van de leefomgeving in Vlaanderen. Naast de ruimtelijke uitvoeringsplannen moet misschien nog meer aandacht gaan naar landinrichtingsplannen, om in te spelen op die nood.

De minister-president is volgens mevrouw Eerlingen uitstekend geplaatst om die beleids-overschrijdende domeinen te bewaken en te zorgen voor betrokkenheid van iedereen.

3.15. Familiale landbouw

De heer *Dirk Peeters* wijst op de problematiek van de familiale landbouw. Als we de toenemende professionalisering in de sector kritisch bekijken, moeten we durven toegeven dat die evolutie gevaren inhoudt. Er komen megastallen en het worden bestuurlijke organisaties. In de Kempen gebeurt het nu al dat landbouwers klacht indienen tegen andere landbouwers, omdat ze van mening zijn dat de nieuwe projecten geen landbouw meer zijn. Als we de troeven van het plattellandsgebied willen uitspelen, zijn de familiale bedrijven bondgenoten om het platteland te bewaren. De toenemende industrialisering en professionalisering is veeleer een bedreiging, waar we oog voor moeten hebben.

De tendens naar schaalvergroting in de landbouw gaat door, aldus de *minister-president*. Maar die schaalvergroting kan ook door familiale bedrijven gebeuren. Ook zij zitten in die tendens. We moeten wel opletten dat ook kleine landbouwbedrijven de nodige aandacht en ondersteuning krijgen. Maar dat is het geval. In vergelijking met andere landen hebben we nog kleine landbouwbedrijven. De tendens naar vergroting is er, maar we mogen de familiale landbouwbedrijven niet versmachten.

3.16. Plattelandsscholen

De heer *Jos De Meyer* vraagt aandacht voor de plattelandsschool. Tijdens de vorige legislatuur werden meer werkingsmiddelen ingeschreven voor het onderwijs, op basis van leerlingenindicatoren. De plattelandsscholen hebben het vandaag uitermate moeilijk. Als niet structureel wordt ingegrepen, zullen sommige vestigingen – met gevolgen inzake mobiliteit en leefbaarheid van de dorpsgemeenschap – verdwijnen. Bij de financiering van het basisonderwijs zou volgens de heer De Meyer ook rekening gehouden moeten worden met een aantal schoolkenmerken: een gebied met een geringe bevolking, scholen met meerdere vestigingsplaatsen enzovoort. Met de huidige vorm van financiering zijn die eigenlijk benadeeld ten opzichte van de stedelijke basisscholen, zowel op vlak van werkingsmiddelen als personeelsomkadering. Als de regering hier geen bijzondere zorg voor heeft, ontstaat een probleemsituatie.

De *minister-president* benadrukt dat het plattelandsbeleid een holistisch beleid is. Alle aspecten zijn belangrijk voor een goed plattelandsbeleid. Tijdens de vorige legislatuur was er nog een ‘brooddoosactie’ om de scholen in de plattelandsgemeenten alle kansen te geven.

III. MET REDENEN OMKLEDE MOTIES

Tot besluit van de bespreking van de beleidsnota werden met redenen omklede moties aangekondigd door:

- de heer Jos De Meyer, de dames Els Robeyns en Tine Eerlingen en de heer Jan Durnez;
- de heer Karlos Callens;
- de heer Stefaan Sintobin en mevrouw Linda Vissers;
- de heer Dirk Peeters.

De voorzitter,

Jos DE MEYER

De verslaggever,

Linda VISSERS